НАВРЎЗИ ОЛАМ МУБОРАК!

***АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!** Қуёшистон дея аталмиш қадимий ўзбек тупроғига баҳорий илиқлигу наҳорий тиниқлик ила гўзал байрам ташриф буюрди. Яшариш, покланиш, улғайиш фасли бўсағасида ҳаммангизга соғлиқ-омонлик, хонадонингизга тотувлик, тўкинлик, умрингизга барака, бунёдкорлик ишларингизга омад ва ривож тилаймиз.*

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 21 март
ЧОРШАНБА
№ 67 (4.861).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

ҚУТЛУҒ ОНЛАРДА ТУҒИЛГАН ЭЗГУ НИЯТ

Ўзбекистон агросаноат илғорлари қурултойи қатнашчиларининг жумҳуриятдаги барча меҳнаткашларга

МУРОЖААТНОМАСИ

Қадрли ўртоқлар!

Шу кунларда кўп миллатли Ватанимиз халқлари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам ниҳоятда масъулиятли даврни бошдан кечирмоқдалар. Партия ташаббуси билан бошланган қайта қуриш жамиятнинг бутун сиёсий, иқтисодий, ижтимоий жабҳаларини қамраб олди, омманинг фаоллигини уйғотди ва ҳаракатга келтирди.

1990 йил 12—15 март кунлари бўлиб ўтган СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съезди СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, СССР Президенти лавозимини таъсис этиш масалаларини муҳокама қилди. Съездда ўртоқ Михаил Сергеевич Горбачев СССРнинг биринчи президенти этиб сайланди. Барча совет халқи ушбу лавозимнинг таъсис этилиши мамлакат иқтисодиётидаги тангликдан халос бўлишда кескин бурилиш ясалишига имкон беради, деган умид билдирмоқда.

Ўтмишни танқидий идрок қилиш, эскича тафаккур қолипларидан воз кечиш жараёнлари давом этяпти. Замон сиёсий ва иқтисодий системани, миллий муносабатларни, ижтимоий ва маънавий соҳаларни тубдан ўзгартириш масалаларини кун тартибига қўймоқда. Қайта қуриш жараёни зўр қийинчиликлар билан амалга ошаётганлигини кўриб турибсиз. Республикамизда ҳам турли ижтимоий қатламлар ва гуруҳлар манфаатларининг кескин тўқнашувлари, миллатлараро муносабатларда мушкулликлар учрамоқда.

Шусиз ҳам жумҳуриятимизда йиллар мобайнида ўз ечимини кутиб ётган кўплаб ижтимоий ва иқтисодий муаммолар мавжуд. Бугунги кунда айниқса қишлоқ аҳлининг турмуш даражаси жиддий эътиборга муҳтож. Қишлоқларда уй-жойлар, шифохоналар, мактаблар, болалар муассасалари етишмаяпти. Озиқ-овқат таъминоти ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Меҳнатга яроқли юз минглаб кишилар, айниқса ёшлар доимий иш топиш умидида яшамоқдалар. Пахта якказироатчилиги оқибатида тупроқ унумдорлиги пасайиб кетди, атроф муҳити, сув ва ҳаво ифлосланди. Айниқса Орол бўйида яшаётган аҳолининг ачинарли аҳволи бунга яққол мисол бўла олади. Ана шундай мураккаб шароитда биз, қурултой қатнашчилари — колхозчилар ва ишчилар, деҳқончилик саноатининг раҳбар ва мутахассислари қайта қуриш тақдири учун, халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш, аҳолини етарли миқдорда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш учун масъул эканимизни унутмайлик.

Биз КПСС Марказий Комитетининг мамлакат меҳнаткашларига мурожаатини, СССР халқ депутатлари съездлари дастурларини қўллаб-қувватлаймиз ва тўпланиб қолган муаммоларни фақат қонунчилик, демократия, ошкоралик, юксак уюшқоқлик ва мустаҳкам тартиб-интизом орқали ҳал этиш мумкин, деб ҳисоблаймиз. Жамиятга, умумхалқ манфаатларига зид хатти-ҳаракатларни, миллий туйғуларни камситиш, қайта қуриш йўлидаги қийинчиликлардан фойдаланиб атайлаб можаролар, тартибсизликлар чиқарилишини қаттиқ қоралаймиз. Норасмий ташкилотларнинг айрим раҳбарлари ана шундай йўл тутмоқдалар. Улар жумҳурият партия-ҳукуматининг ижтимоий-иқтисодий соҳалар муаммоларини ҳал этиш борасидаги ишларини камситишга уринмоқдалар ва бу тадбирларни ўзларининг иши деб кўрсатишга ҳаракат қилмоқдалар. Жумҳуриятимиздаги кексаю ёш, ишчию деҳқон, зиёлию талаба уларнинг иғвогарона даъватларига учмасликлари керак.

Азиз ўртоқлар!

Пахтачилик бундан буён ҳам қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи бўлиб қолаверади. Зотан йўл қўйилган айрим нуқсон ва камчиликлардан ҳалос бўлинса, бу соҳа деҳқон учун катта даромад манбаидир. Ўтган йили пахтакорларимиз давлатга 5 миллион 300 минг тонна «оқ олтин» сотиб, планни муваффақиятли ўриндадилар. Жумладан, жами маҳсулотнинг 4 миллион 100 минг тоннаси биринчи ва иккинчи навларга топширилди. Ҳар гектар ердан ўртача 27 центнердан ҳосил олинди. Пахта йиғим-теримида иштирок этаётган шаҳарлик ҳашарчилар сони анча қисқарди, бу ишга ўқувчи ёшларни мажбуран жалб этиш ҳолларига чек қўйилди. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғини механик-ҳайдовчиларимиз териб бердилар.

Жорий йилнинг хусусияти бўлакча. Илк бор пахта якказироатчилигини тугатиш, алмашлаб экишни қўллаш натижасида тупроқни соғломлаштириш, озиқ-овқат дастурини амалий ҳал этиш имкониятлари яратилади. Зеро, жумҳурият қишлоқ хўжалиги оқсоқоллари ҳам бир беш йиллик мобайнида пахта етиштириш плани 1 миллион тоннага камайтирилганлигини эслай олишмаса керак. Ҳозир эса бу амалдаги ҳақиқатга айланди.

Эндиликда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш қоғозларда эмас, балки амалда, иқтисодий омилларга таянилган ҳолда олиб борилмоқда. Ўтган йили I ва II нав пахтанинг ҳар бир тоннасига 120 сўмдан, III нав учун 90 сўм қўшимча ҳақ тўланди. Жорий йилда ушбу қўшимчалар янада салмоқли бўлади, яъни тегишли равишда 210 ҳамда 120 сўмни ташкил этади. Хомаки ҳисоблангaнда бу қўшимчалардан ҳар бир хўжалик ўрта ҳисобда 660 минг сўм даромадга эга бўлади. 1991 йилда пахтанинг нархи оширилади. Натижада тармоқ самарадорлиги кескин кўтарилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид нархларини ошириш билан боғлиқ эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Харид нархлари кўтарилганда меҳнаткашларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, мелиорация ишларига, техника ва ўғитга кетадиган харажатлар ўрнини қоплаш билан бирга қишлоқ аҳлининг турмуш маданиятини ривожлантириш имкониятлари вужудга келди. Шу боисдан ҳам Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва жумҳурият ҳукумати қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг харид нархларини ошириш масаласини ҳал қилишни КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советидан қатъий сўрамоқда.

Ҳозирги вақтда иттифоқ органлари республиканинг пилла, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик махсулотлари харид нархларини ошириш тўғрисидаги таклифни қабул қилди.

Мева-сабзавот маҳсулотларига шартнома баҳоларини жорий этиш ҳақидаги ҳукумат қарорини моддий рағбатлантиришнинг яққол намунаси деса бўлади. Эндиликда ушбу маблағларни оқилона тақсимлаш, маҳсулот ишлаб чиқаришда хўжасизлик ва нобудгарчиликка йўл қўймаслик муҳимдир.

Қадрли ўртоқлар!

Сизларни илмий асосланган алмашлаб экишни кенг жорий этишга, фан-техника тараққиёти ва илғор тажрибалардан унумли фойдаланишга чақирамиз. Пахтачилик билан бир қаторда боғдорчилик, сабзавотчилик, полизчиликни ривожлантириш, чорва моллари учун озуқа экинлари майдонларини кенгайтиришга жиддий эътибор берайлик.

Бугунги кунда дўконлар ва бозор пештахталарини сабзавот, мева, гўшт ва сут маҳсулотлари билан тўлдиришдан муҳимроқ иш йўқ. Бу вазифани муваффақиятли ҳал этиш учун дала ва фермаларда фидокорона меҳнат қилиш, фан тавсияларидан ишлаб чиқаришга билимдонлик ва тадбиркорлик билан фойдаланиш, ижара ва хўжалик юритишнинг бошқа янги шаклларини кенг жорий этиш зарур.

Азиз қишлоқ аҳли!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва жумҳурият Министрлар Советининг қарорига биноан ҳозиргача 393 минг янги оилага томорқа берилди. 909 минг оила эса қўшимча томорқа майдонига эга бўлди. Ана шу мақсадларда энг серҳосил, суғориладиган 160 минг гектар экин майдони тақсимланди. Энди буёғи сизнинг тадбиркорлигингизга, ғайратингизга, деҳқончилик илмини қанчалик пухта эгаллаганингизга боғлиқ. Томорқа ерларидан қанчалик самарали фойдалансангиз, шунчалик кўп озиқ-овқат маҳсулотлари етиштирасиз, хонадонингиз тўкин-сочин бўлади. Шаҳарлик биродарларингизнинг дастурхонига барака киради. Шу боисдан томорқангизнинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланинг, чорбоғларингиз эрам саховатини эслатсин.

Жумҳуриятимизда хотин-қизларнинг тақдири ва болаларнинг келажагига алоҳида эътибор берилаётганлигини сезиб турган бўлсангиз керак. Мактаб ўқувчиларининг бепул овқатланишини ташкил этиш, кексалар ва ногиронларга бериладиган нафақаларни кўпайтириш учун бир неча ўн миллионлаб сўм маблағ ажратилди. Қишлоқдаги хотин-қизларнинг меҳнат шароитини яхшилаш, кўп болали оналар ва уй бекаларини иш билан таъминлаш борасида ҳам хайрли ишлар қилинмоқда. Ҳар бир хўжаликда аёллар меҳнатини енгиллаштириш, қаҳрамон оналарга бериладиган нафақа миқдорини ошириш имкониятлари қидириб топилса, айни муддао бўлур эди.

Озиқ-овқат режаларини амалга оширишнинг муҳим омили бўлган чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш борасида сўнгги йилларда бир мунча ижобий силжишлар рўй берди. Чорва моллари зотлари яхшиланмоқда, маҳсулдорлик ошмоқда. Сўнгги тўрт йил мобайнида колхоз ва совхозларда гўшт ва сут етиштириш 4,1 баравар, тухум етиштириш қарийб 50 фоиз кўпайди. Бунга чорвачиликда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари дадил жорий қилинаётганлиги туфайли эришилди. Соҳада ижара, пудрат каби самарали усулларни ривожлантириш, ўзини оқлаётган фермерлик хўжаликларини кўпайтириш асосий йўналиш бўлиб қолади.

Жумҳуриятимизда жорий йилда ҳам сув танқислиги бўлиши кутилмоқда. Шу боисдан сув хўжалиги ходимлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбар ва мутахассислари, деҳқонлар, томорқа эгалари оби ҳаётнинг ҳар бир томчиси ҳам беҳуда исроф бўлмаслиги сизларга боғлиқ. Ақлу заковатингиз, тадбиркорлигингиз, тежамкорлигингиз туфайли сувнигина эмас, техникани, ўғитларни, экин майдонларини тежашга, улардан самарали фойдаланишга эришишингизга ишонамиз.

Пахта майдонлари камайганлиги, томорқа ерлари берилганлиги туфайли бу йил ва бундан буён мева ва сабзавот маҳсулотлари кўпайиши кўзда тутилмоқда. Бу эса қайта ишлаш тармоғи меҳнаткашлари олдига жиддий вазифалар қўяди. Қайта ишлов корхоналарининг имкониятларини ошириш, жойларда кам қувватли маҳсулотни қайта ишловчи цехлар қуриш лозим. Бундай цехлар хўжаликларда ва шахсий томорқаларда етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўша жойларнинг ўзида қайта ишлаш имкониятини беради. Тармоқ меҳнаткашлари ўз маҳсулотларининг сифатини яхшилашлари ва хилларини кўпайтиришлари, ишлаб чиқаришнинг чиқитсиз технологиясини жорий этиш йўлида кўпроқ бош қотиришлари талаб этилади.

Муҳтарам шаҳарликлар! Саноат ва қурилиш корхоналарининг ишчи ва хизматчилари!

Ҳозир аҳолига томорқа ерлари берилиши муносабати билан қишлоқларда кенг миқёсда қурилиш ишлари олиб борилаётганлиги сизларга маълум. Дарҳақиқат, шу кунларда бутун Ўзбекистон улкан қурилиш майдонини эслатади. Шу тобда қишлоқ аҳолиси сизларнинг мададингизга, кўмагингизга муҳтож. Уларга кўплаб қурилиш материаллари, техника ва илғор технология зарур. Қишлоқдаги уй-жой, мактаблар, боғчалар, шифохоналар ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилиши сизнинг бевосита ёрдамингизсиз амалга ошиши мушкул. Шу боисдан деҳқонлар ҳамиша саховатингизга умид боғлайдилар. Биз эса ушбу ғамхўрлигингизга жавобан дастурхонингизни дала неъматларига сероб этамиз.

Илм-фан намояндалари, шаҳар ва қишлоқ зиёлилари! Сизларнинг мураккаб ва шарафли меҳнатингизни бениҳоя қадрлаймиз. Пахтачилик, боғдорчилик, деҳқончилик, чорвачилик ва бошқа тармоқлар самарадорлигини оширишда қишлоқдаги ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал қилишда ҳали сиз кўп ғайрат-шижоат, тадбиркорлик кўрсатасиз, деган умиддамиз.

Қишлоқдаги муаммоларнинг муваффақиятли ҳал бўлиши шубҳасиз кўп жиҳатдан ернинг ҳақиқий хўжайини бўлган деҳқоннинг маънавияти, инсоний фазилатлари, заминга ва касбига бўлган меҳру муҳаббатига боғлиқдир. Энг аввало элни кийинтирувчи ва тўйдирувчи деҳқонни эъзозлайлик, ҳурмат-эътиборини жойига қўяйлик. У узоқ йиллар давом этган шахсга сиғиниш ва турғунлик даврларининг ситамларидан, ғуборларидан тамомила фориғ бўлсин. Деҳқоннинг қалбидаги шубҳа ўрнини ишонч, умидсизлик ўрнини келажакка интилиш орзуси эгалласин.

Азиз ўртоқлар!

Ҳозирги аграр сиёсат жамиятни инқилобий ўзгартиришнинг асосий таркибий қисмидир. Ҳолбуки, шундай экан, қайта қуришнинг муваффақияти қишлоқ хўжалиги ходимлари, қайта ишлаш тармоқлари меҳнаткашларининг самарали ишларига боғлиқлигини ҳар дақиқа ёдда тутайлик.

Бутун куч-ғайратимизни, билим ва маҳоратимизни озиқ-овқат режаларини шараф билан бажаришга сафарбар этайлик. Халқимиз дастурхони шу йилнинг ўзидаёқ гўшт ва сутга, мева ва сабзавотга ҳамда бошқа ноз-неъматларга тўкин-сочин бўлсин.

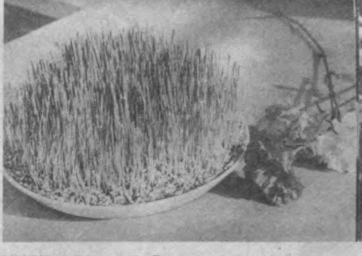

ДИЛЛАРДА НАВРЎЗ НАШИДАСИ.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ ва Б. АЛИМОВ олган суратлар.

ҚУВОНЧИМИЗ ЧЕКСИЗ

Бултур Будённий номли совхоз ҳудудидаги бепоён адирликда ўтказилган Наврўз шодиёнаси халқимизнинг такрорланмас, бебаҳо удумларга бой эканлигини намойиш этган эди. Унда қўшни районлардан келган меҳмонларни ҳисобга олмаганда ўттиз мингдан зиёд киши иштирок этди. Кун давомида қадимий байрамимиз шакли ва мазмуни тўғрисида тўлиқ тасаввур олиш мумкин бўлди. Бир томонда шинам безатилган ўтовларни, иккинчи тарафда туни билан дошқозонларда қайнатилган сумалак, хилма-хил таомларни, миллий спорт мусобақалари — кўпкари, кураш беллашувларини кўриб ҳамманинг боши кўкка етди.

Наврўз — кенг маъноси билан деҳқон йилининг бошланиши. Ана шу кундан бошлаб барча экин-тикин ишларига астойдил киришилади.

Республика партия ва ҳукуматининг Наврўз байрамини дам олиш куни деб эълон қилгани каттаю кичикда фахрланиш туйғуларини уйғотди. Бундан атиги икки-уч йил аввал Наврўзни нишонлаш таъқиқланган бўлса, эндиликда бу улуғ айёмни шодиёна ўтказишни тарғиб қилаяпмиз. Яхшиликнинг қаноти бор, деб шунинг учун айтадилар-да. Ҳозир ҳеч ким юқоридан қандайдир кўрсатма бўлишини кутмасдан, ўзича миллий байрамимизни шоду хуррамлик билан нишонлаяпти. Яқинда оиламиз истиқомат қилаётган Дўстлик маҳалласида сумалик пиширилди. Унинг ҳам ўзига хос гашти бор. Ёшу қари аёллар туни билан ҳар хил лапарлар айтишиб, рақсга тушдилар. Ҳазил-мутойиба, навбат билан қозонда виқир-виқир қайнаётган сумалакни ковлаб туриш ҳаммага қувонч бахш этади. Дано халқимизни қарангки, айни йўғон чўзилиб, ингичка узиладиган паллада белга қувват бўлсин деб ана шундай хушхўр, тўйимли таомни ўйлаб топган.

Ёки миллий ўтов-уйларимизни томоша қилинг-а. Замонавий уйлар, дала шийпонлари, деб ўтовларни бир чеккага суриб қўйдик. Юқоридан келадиган вакиллар бундай уйларни кўришганда эскилик сарқити, турмуш маданияти паст экан, деб баҳо беришарди. Келин тушириш учун махсус жиҳозланган ўтовда бўлганмисиз, бунинг таърифини сўз билан ифодалаш қийин. Ҳа, ёш келин-куёв учун ўтов-уй роҳат. Чимилдиқларнинг тортилиши-ю келинчак уйида тўқиб келган каштали сочиқ ва сўзаналарда миллий санъатимизнинг ажиб намуналарини кўрасиз. Серфарзанд оила учун мўлжалланган ўтов бундан тамоман фарқ қилади. Меҳмонлар учун жиҳозланган ўтов ҳам ажралиб туради. Бултур Наврўзда ўтов жиҳозлаш кўригида «СССР 50 йиллиги» совхози аёллари ғолиб чиқишди. Бу шунчаки кўргазма эмас, кўпгина хўжаликларда оилавий пудратга ўтиб ишлаётган деҳқонлар ўз далалари бошида тикиб оладиган ўтовлар намунаси эди. У саратоннинг иссиғида ҳам ҳар қандай замонавий темир-бетондан қурилган дала шийпонларига нисбатан салқин ва қулай. Бундай олганда, ҳозир деҳқонга хўжакўрсин учун эмас, ҳар куни фойдаланиладиган ана шундай ўтовлар кераклигини ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда.

Амалдаги йилда ҳам Наврўз байрамини худди шу ерда нишонлашни режалаштирдик. Уни ўтказиш бўйича ташкилий комиссия бир неча кундан буён ўз ишларини қизитиб юборган. Кўнгилли дам меҳнаткашларни баҳорги ишларни уюшқоқлик билан бошлашга, жорий йилда барча соҳаларда олдимизда турган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига хизмат қилмоғи лозим.

Наврўз сайлида райондаги барча ташкилот ва муассасалар, хўжаликлар фаол иштирок этаяпти. Айниқса, бахшилар кўригига қизиқиш катта. Элга танилган Шодмон бахши, Абдуназар бахши, Собир, Самад Эргашев каби бахшиларнинг айтишуви кўпчиликка ҳузур бағишлаши шубҳасиз. Улоқ айириш, яъни кўпкари эса сурхондарёликларнинг миллий беллашуви. Унда ўртага чиққан юздан ортиқ чавандоз улоқ учун курашади. Шуниси қувончлики, кўпкарида фақат ёшлар эмас, тажрибали, кекса кишилар ҳам қатнашадилар, кўп ҳолларда уларнинг тажрибаси қўл келиб, ёшлар доғда қолишади.

Хотин-қизларимиз ҳозир ҳатто номи ҳам унутиб қўйилган таомларни пиширмоқдалар. Сумалакдан ташқари, сурхондарёликлар азалдан севиб танаввул қилган гўжа, ғилминди, холвайтар, ўмач ош, қовурмоч, ҳар хил кўкатлардан тайёрланган сомса-ю чучвараларни тайёрлашда уларнинг ўзига хос маҳоратлари намоён бўлади.

Ўлкамизда Наврўз тараддуди бошланганига анча кун бўлиб қолди. Байрам шарафига 230 гектар майдонда мевали боғ ва токзор бунёд этилди. 15 минг туп манзарали, 560 минг туп тут кўчати ўтқазилди. 3 минг хўжаликка томорқа ўлчаб берилди. Уларда ҳам ҳозир ҳар хил мевали дарахт ниҳоллари ўтқазилмоқда. Бултургидан икки баробар кўп ёки 72 гектар майдонга картошка, 190 гектар майдонга илдизмевали экин, 1238 гектар ерга маккажўхори уруғи экилди. Жорий йилда 16,5 минг гектар майдонда пахта етиштирилади. 53 минг тонна оқ олтин тайёрлашни режалаштирганмиз. Унинг 80 фоизи ипак пахта бўлади. Ҳозир чигит экиладиган майдонларда эгат очишни қарийб ниҳоясига етказдик. Эгатларга сув тараш бошлаб юборилди. Шубҳасиз, район меҳнатчилари зўр шодиёналик билан нишонлайдиган миллий байрамимиз кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшади, қайта қуришнинг ҳозирги босқичдаги мураккаб вазифаларини ҳал этишга хизмат қилади.

М. ИСМОИЛОВА,
Ленин йўли район партия комитетининг биринчи котиби.

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ БИРИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси 1990 йил 24 март куни соат 12 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

АМАЛИЙ ИШГА КАМАРБАСТАМИЗ

Республика деҳқончилик саноати ходимлари қурултойи қатнашчилари сўзидан

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси М. М. Мирқосимовнинг докладини муҳокама қилиш юзасидан бошланган музокараларда қизғин баҳслар ва мунозаралар авж олиб кетди. Ўзбекистоннинг ҳар тарафидан келган вакиллар ўзларига хос ва умумий муаммолар хусусида гапирдилар, шу муаммоларни ҳал қилиш йўлларини биргаликда изладилар. Шу нутқлардан айрим парчалар келтирамиз.

Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси М. РЎЗМАТОВ одамлар ўртасидаги ўзаро муносабат муаммолари, пахтакорларнинг меҳнат шароитини яхшилаш ва иш ҳақини ошириш ҳақида гапириб бундай деди:

— Аравани қуруқ олиб қочадиган сўзлар, беҳуда баҳслар, ўринсиз можаролар... Очиғини айтсам, мана шундай вазиятдан жуда чарчадик. Кейинги вақтларда биз танқиддан бошқа гапни билмай қолдик. Ўзбекларда: «Оловга тегсанг ўчади, қўшнига тегсанг кўчади» деган гап бор. Одамларга шароит яратиб берадиган, уларнинг турмушини яхшилайдиган вақт келди. Биз пайкалларни белгилаб беришимиз, кимгадир ниманидир топширишимиз, кимдандир ниманидир олишимиз керак эди. Биз ернинг тўла ҳуқуқли хўжайини эмас эдик. Энди ҳукуматимиз шу ерларни ажратиб берган экан, биз ундан минг бор миннатдормиз. Энди биз бу ерларда уйлар қуришимиз, ўз оиламиз билан яйраб яшашимиз, энг муҳими эса, бу ерларда пахта, дон, бошқа экинлар етиштиришимиз мумкин.

Пенсиялар кўпайтирилди, мактабларда болаларга текин овқат берилмоқда. Бу ҳам катта иш. Аммо меҳнатнинг осони бўлмайди. Ҳаммамизга ҳам қийин, қишлоқ хўжалигида эса энг оғир меҳнат — пахта етиштириш. Пахта эккан киши буни билади. Аммо бу меҳнатга муносиб баҳо берилмас эди.

Яқинда бу масалани ўрнидан қўзғатишди. Шундан кейин эса, пахтанинг нархини ошириб, яна нотўғри иш қилинди, деган гап-сўзлар бўлди. Гўё энди ҳамма пахта етиштиришга киришиб кетар эмиш. Бу гап тўғри эмас, аксинча бу чора-тадбирлар учун республика ҳукуматига ташаккур айтишимиз керак. Чунки биз фақат сабзавот ва мева ҳисобига кун кўра олмаймиз — пахта учун катта пул оламиз ва унинг бир қисмини республикани ривожлантиришга ишлатамиз...

Олимлар биз билан мустаҳкам алоқа боғлаб ишлашлари, бизга аниқроқ тавсиялар беришлари керак, деб ўйлайман. Чунки деҳқон ҳали кўп нарсани билмайди. Бундан ташқари дизель ёқилғисининг нархини оширишда ҳали кўп нарса ҳал этилмаган. Деҳқонлар тобора тез-тез қийин аҳволга тушиб қолаётганликлари учун ҳам бу масалалар бизни қизиқтиради. Унумли ишлашимиз учун техника, одамлар, ер бор. Ёнилғи ва бошқа материал ресурсларнинг нархи тобора ошиб бормоқда. Бунинг устига кейинги вақтларда пахтакорларни моддий ва маънавий жиҳатдан тобора камроқ рағбатлантирадиган бўлиб қолдилар.

Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетининг раиси С. ЕРЖОНОВ Орол бўйида вужудга келган вазият ва шу билан боғлиқ бўлган қийинчиликлар ҳақида гапирди.

— Экология вазияти нақадар мураккаб бўлмасин, ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашиб, экинларнинг ҳосилдорлиги пасайиб бораётган бир пайтда кўрилаётган чора-тадбирлар кўпинча ишга ёрдам бермаяпти, балки, аксинча вазиятни кескинлаштиряпти. Чунончи, апрель ойининг бошларида Қашқадарё областидаги Султонтоғ кўлидан таркибида минерал кўп бўлган коллектор-зовур сувларини Амударёга ташлаш мўлжалланаётганини яқинда билиб қолдик. Бу нарса дарё сувининг сифати кескин ёмонлашувига олиб боради. Бу сув ичиш эҳтиёжлари учунгина эмас, экинларни суғориш учун ҳам яроқсиз бўлиб қолиши мумкин. Мутахассислар регионимизга самаралироқ ёрдам бера оладилар, деб умид қиламиз.

— Мамлакатимизда кўп ўзгаришлар рўй беряпти, аммо биз ҳали қайта қуриш ҳамма жойда амалга ошириляпти, дея олмаймиз, — деди Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз сабзавоткорлар бригадасининг бошлиғи А. БЕРДИЕВ.

— Одамлар қайта қуришнинг маъносини нотўғри тушунаётган жойларда миллатлараро низолар, рухсат этилмаган митинглар бўлмоқда. Аммо булар ҳеч қандай яхшиликка олиб келмаяпти ва олиб келмайди ҳам.

Бизнинг Самарқанд областимиз — кўп миллатли область. Хўжалигимизда 12 миллат кишилари яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Биз бир оила фарзандларидек ишлаяпмиз, маҳсулот етиштиришни йил сайин кўпайтиряпмиз. Ҳозир ҳам ишлар яхши боряпти. Ҳар қандай меҳнаткаш инсон каби деҳқон учун ҳам тинч осмон, тинч ер ва осойишталик керак. Агар шундай бўлса, биз аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан янада яхшироқ таъминлашга ваъда берамиз.

Наманган область партия комитетининг биринчи секретари Б. АЛЛАМУРОДОВ деҳқонлар меҳнатига ҳақ тўлаш хусусидаги ўз фикрларини ўртоқлашди:

— Областимиз меҳнаткашлари қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини кўпайтириш учун ҳамма ишларни қилмоқдалар. Ўтган йили меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор шаклларини жорий этиш ҳисобига яхши натижаларга эришилди. Айни вақтда қишлоқ меҳнаткашларининг маоши ҳам кўпаймоқда. Масалан, чорвадорларнинг иш ҳақи 300 сўмга етади. Деҳқончиликда банд бўлганларнинг ҳам маоши кўпаймоқда. Ҳозир ўзимизни ўзимиз чигит уруғлиги билан таъминлашга ҳаракат қиляпмиз.

Республикамиз раҳбарлари пахтачилик соҳасида қилаётган барча ишларни қониқиш билан қабул қилмоқдамиз. Топширилган хом ашё учун ҳақ тўлашда силжишлар бор. Бунга ажратилаётган маблағлар хўжаликларнинг жонига оро кирмоқда. Лекин бизда ҳал этилмаган муаммолар ҳам кўп.

Қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш керак. Ҳозир деҳқончилик саноати давлат комитетининг номини ўзгартириб, Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети деб атай бошладилар. Ушбу комитетнинг янги раҳбарияти ишни хўжаликлар мол-мулкини ҳисобга олишдан бошлади. Ахир, шу тўғрими? Бизда бошқа кўп муаммолар бор. Бунинг устига муҳим қарорларнинг анчаси бажарилмаяпти.

Қурултойимиз мавжуд муаммолар муваффақиятли ҳал этилишига хизмат қилиши керак. Мен қишлоқ меҳнаткашларини КПСС XXVIII съезди бўладиган йилда янада яхшироқ меҳнат қилишга ва бизни юқори ҳосил билан қувонтиришга чақираман.

— Мен сут-товар фермасида 20 йилдан бери ишлайман. Шу вақт ичида кўп нарса ўзгарганлигини — меҳнат унумдорлиги ошганлигини, меҳнаткашларнинг даромадлари кўпайганлигини биламан, — деди Сирдарё районидаги «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси Л. МАСЛОВА.

— Албатта, буларнинг ҳаммаси чорвадорларга қандай муносабатда бўлишга, уларнинг меҳнат шароитини яхшилашга боғлиқ. Бу меҳнат эса деҳқонлар меҳнати сингари оғир ва машаққатли. Шу сабабдан ҳамқишлоқларим менга бу ерда муаммоларимиз тўғрисида гапиришимни топширдилар. Муаммоларнинг энг муҳими — уй-жой масаласидир. Қурилиш материаллари етишмаяпти. Меҳнат натижаларимиз ёмон эмас, шу сабабдан республика раҳбарларига мурожаат этиб, ёрдам беришларини илтимос қиламиз. Агар биз яхши меҳнат қилмоқчи бўлсак, турмуш шароитларимиз ҳам яхшиланиб бориши керак.

Бизни миллий масала ҳам тўлқинлантиради. Мен, масалан, қишлоқда ўсганман ва Ўзбекистон халқларининг ягона оиласида яшаётганлигимдан бахтиёрман. Лекин республикамизда пайдо бўлган баъзи норасмий ташкилотлар тинч меҳнат қилишимизга халақит бермоқда.

Фарғона область Қува районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. ШЕРБЎТАЕВ ўз нутқида шундай деди:

— Хўжалик меҳнаткашлари баҳорги дала ишларини умид билан бошламоқдалар, чунки улар партия ва ҳукуматимиз деҳқонлар турмушини яхшилаш учун ғамхўрлик қилаётганликларини амалий ҳис этдилар. Лекин ажратилган ерларда уй-жой қуриш учун бинокорлик материаллари керак. Шу сабабдан хўжалигимизда оҳак, бетон ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, маҳаллий хом ашёдан ҳам фойдаланилмоқда.

— Ижтимоий соҳага ҳам катта эътибор беряпмиз, — деб сўзида давом этди нотиқ. — Ҳашар йўли билан мактабларни, болалар боғчаларини, бошқа маданий-маиший муассасаларни қуряпмиз ва таъмирлаяпмиз. Бу жуда катта тарбиявий аҳамиятга эга ва иқтисодий жиҳатдан фойдалидир.

Энди нархлар тўғрисида гапирмоқчиман. Тўғри, республикамиз раҳбарлари ҳамма ишларни қилишмоқда. Ўтган йили пилланинг ҳам нархи ошиши хусусида ваъда қилишганди. Ҳозирча эса бу ҳақда ҳеч нарса эшитганимиз йўқ. Ваҳолонки, ипакчилик жуда фойдали соҳага айланиши мумкин.

Бизга газ, яхши ичимлик суви, йўллар керак. Лекин бу масалаларни ҳал этиш қийин. Масалан, табиий газга лимит олиш учун турли идораларга боришга мажбурмиз. Илгари бу масалалар билан колхозлараро қурилиш ташкилотлари шуғулланарди. Энди эса улар асосан шаҳарларда ишлашмоқда. Аслида аксинча бўлиши керак эди.

Сувга ҳақ тўлаш масаласига келганда, мен бунга ҳозирча йўл қўйиш мумкин эмас, деб ҳисоблайман. Чунки, шундай қилинадиган бўлса маҳсулотнинг таннархи анча ортади...

— Мен олимларга мурожаат қилмоқчиман, — деди Андижон область ижроия комитетининг раиси Б. БОЛТАБОЕВ.

— Сиз кейинги йилларда бизнинг табиий-иқлим шароитларимизга мослашган биророрта нав яратганингиз йўқ. Биз «АН-34» навини экишга мажбур бўляпмиз. Ундан эса биринчи навли пахта олиб бўлмайди. Фақат иккинчи ва учинчи навли хом ашё олиш мумкин. Бундай шароитда деҳқон турмуш кечириши учун қандай қилиб пул топсин? Сифатли тола берадиган эртапишар янги навлар керак.

Областимизда ижтимоий муаммоларни — газлаштириш, уй-жойлар қурилиши, тоза ичимлик суви билан таъминлаш муаммоларини ҳам бартараф этиш зарур. Ер ости сувларидан фойдаланиш катта резерв ҳисобланади. Лекин бу муаммолар ҳал этилмаяпти. Майда-чуйда масалаларни ҳал этиш учун Тошкентга неча марталаб келишга тўғри келяпти. Ишлаш осон бўлсин учун чекка жойларда лойиҳа институтларининг ва бошқа ташкилотларнинг бўлимларини барпо этиш керак. Бизга 1989 йилда бутун областимизга атиги 48 километр сув қувури ажратилди. Бу жуда кам. Одамларга ер ажратиб берилиши билан бинокорлик материаллари етишмаётганлиги сезилмоқда.

Транспорт ва бошқа идораларнинг ходимларидан йиғиштириб олинган ҳосилни сақлаш, уни тўла сақланган ҳолда истеъмолчига етказиб бериш учун қўлларидан келган барча ишларни қилишларини сўраймиз.

Ишдаги муваффақият хўжалик раҳбарларининг маҳоратига ҳам боғлиқ. Улар ишлаши учун яхши шароит яратиш, раҳбарларнинг обрўсини кўтариш керак.

Навоий районидаги «Нарпай» совхозининг директори Х. ЗАЙНИЕВ хўжаликда ижтимоий соҳада олиб борилаётган ишлар тўғрисида қисқача гапиргач, пахтачиликнинг иқтисодий муаммоларига тўхталди.

— Мен етиштирилган пахта ҳосилининг 30 фоизгача бўлган қисми деҳқонларнинг тасарруфида қолиши керак, деб ҳисоблайман, — деди у. — Шунда биз ушбу хом ашёдан бошқа мамлакатлар билан моллар алмашишда, янги техника сотиб олишда фойдаланишимиз мумкин бўлур эди.

Лекин бунинг ўз муаммолари бор. Мендан олдин сўзга чиққан нотиқларнинг бири хорижда бир тонна пахтанинг нархи бизнинг пулимизга чаққанда 54 минг сўм туришини айтди. Лекин бундай эмас. АҚШда бир тонна пахта 1555 доллар туради. Халқаро бозорда эса биринчи навли пахтанинг бир тоннаси 3 минг доллар туради. Битта пахта териш машинасининг нархи эса Америка Қўшма Штатларида 100 минг долларга тенг. Агар пахтани халқаро нархларда сотадиган бўлсак, техникани ҳам худди шундай нархда харид қилишимизга тўғри келади. Бу эса жуда қимматга тушади.

Шундан кейин Х. Зайниев чигитдан янада оқилона фойдаланишни таклиф этди. Ҳозир ҳар гектар ерга 120 килограмм уруғлик сарфланмоқда. Уруғлик сифатини яхшилаш ҳисобига бу харажатларни камайтириш мумкин.

— Меҳнаткашларнинг рисоладагидек иш ва турмуш шароитини яратмай туриб юксак кўрсаткичларга эришиб бўлмайди, — деб ҳисоблайди Жиззах областидаги Дўстлик район деҳқончилик саноати уюшмасининг раиси Х. ХОЛБЕКОВ.

— Районимизда маблағдан ижтимоий соҳани ривожлантириш учун энг кўп даражада фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз. Чунончи, бошқарув ходимларини қисқартириш ҳисобига кўп маблағни тежаб қолдик. Бу маблағдан ана шу мақсад учун фойдаланилади.

Бутун республикамизда ҳам сўнгги вақтда бу соҳада кўп иш қилинди. Йиғиштириб олинган пахтага тўланадиган ҳақ кўпайтирилди, мактабларда таълим олаётган жажжи ўғил-қизларимиз ҳар куни бепул нонушта қилишмоқда, хотин-қизлар учун ҳам имтиёзлар жорий этилди. Халқимиз буни анчадан бери орзу қилиб келарди. Шу боисдан ҳукуматимиз деҳқонларнинг фикрига қулоқ солиб, тегишли чоралар кўраётгани одамларга ёқаяпти. Бундай тадбирлар ўз навбатида меҳнаткашларимизни яхши ишлашга рағбатлантиради.

Қишлоқ меҳнаткашларига уй-жой қуриб олиш ва деҳқончилик билан шуғулланиш учун ер ажратиб берилаётганлиги тўғрисида ҳам гапирмасдан ўтолмайман. Районимизда 4170 оила ер олди. Бугун кўп нотиқлар бинокорлик материаллари, ишчилар етишмаётганлигидан нолиб гапиришди. Бунинг йўлларини излаш керак. Масалан, биз уй-жой қурилиши билан шуғулланадиган 13 та кооператив туздик.

— Мен бугун муаммоларимиз ҳақида гапиришни хоҳлардим, — деди Хонқа районидаги «Хоразм» колхозининг механизатори А. СОТИМОВ.

— Пахта териш машиналаримизнинг моторлари жуда кучсиз, далаларда кўп ҳосил нобуд бўлади. Бунинг устига агрегатлар тез-тез ишдан чиқиб туради. Эҳтиёт қисмлар эса етишмайди. Натижада бир-икки мавсумдан кейин машиналар ишдан чиқади ва улар металломга топшириб юборилади.

Энди дефолиантлар ҳақида бир-икки оғиз гапирмоқчиман. Пахтани машиналарда сифатли териб олиш учун яхши дефолиантлар керак. Айни вақтда улар одамлар учун ҳам, табиат учун ҳам зарарсиз бўлиши лозим. Ҳозирча эса дефолиантлар сифати ёмон ва териб олинаётган пахтанинг сифатини пасайтириб юбормоқда. Бунинг устига ана шу химикатлар сабабли механизмлар ҳам тез ишдан чиқмоқда. Шу сабабдан олимлар, инженерлар, конструкторларга мурожаат қилиб, улардан деҳқонларга тезроқ ёрдам беришларини илтимос қиламан.

Шундан сўнг Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид ҒУЛОМ қурултой қатнашчиларига мурожаат қилди:

— Аввало барча қишлоқ меҳнаткашларини Ер тўғрисидаги қонун қабул қилинганлиги билан табриклайман. Биз бу қонунни неча ўн йиллардан бери кутардик. Мана энди деҳқонларимиз ерга чинакам хўжайин бўлишлари мумкин. Энди эса республикамиз қишлоқ хўжалигининг бу ерга келган ходимларига шеър билан мурожаат этишга рухсат бергайсиз.

Ҳ. Ғулом ўз шеърий мисраларида деҳқон Ер юзида ҳар доим асосий киши бўлиб қолиши тўғрисида фикр билдирди. Она заминда нимаики ўсаётган, етишаётган бўлса бу деҳқон меҳнатининг бевосита натижасидир. Шеърда халқни тўйдираётган деҳқон улуғланади. Деҳқонга фақат эркинлик, ер бериш керак ва у одамлар учун ҳамма ишни қилади.

Қўқон ўрмон хўжалигининг директори М. ХЎЖАЕВ қурултойда деҳқончилик саноати комплексининг яна бир муҳим соҳаси — ўрмончилик ҳақида гапирди. У жумладан қуйидагиларни таъкидлади:

— Ҳозир биз республикамизда нохуш экология вазиятидан жуда ташвишдамиз. Бунда эса ўрмонларнинг аҳамияти ниҳоятда беқиёсдир. Зотан, ўрмонлар ҳаво, сув, ерга яхши таъсир кўрсатади, ўрмонлардан анчагина озиқ-овқат маҳсулотлари оламиз.

Ўрмон деганимиз — бинокорлик материали ҳамдир, бу материаллар етишмаётганлиги ўзингизга маълум. Мазкур йўналишда қўйилаётган дастлабки қадамларимиз тўғрисида қисқача гапирмоқчиман. Чунончи, ҳозир биз минг гектар ерга терак кўчатлари ўтқаздик. Ўрмон хўжалигимиз 1996 йилдаёқ ана шу теракзорлардан одамларга 90-100 минг куб метр ёғоч-тахта бериши мумкин. Ахир биз шундай йўл билан умуман бутун республикамизни секин аста ёғоч билан таъминлашимиз, уни узоқ минтақалардан сотиб олмаслигимиз мумкин бўлур эди.

Озиқ-овқат программасини бажариш борасида ҳам ишлаяпмиз. Ҳозир катта майдонларга писта ва бодом кўчатларини экдик. Озиқ-овқат саноати ходимларига бу хом ашё жуда-жуда етишмаяпти.

Яна бир нарса ҳақида тўхталмоқчиман: Ўзбекистонда ўрмон хўжалиги министрлиги тугатилган. Бизда эса ўрмонлар кўп ва улар бизга жуда керак. Эндиликда ўрмонларни парвариш қилиш ва кўпайтириш учун маблағ ҳам, материал ҳам йўқ. Ўрмон хўжалиги министрлигини тиклаш бутун республикамиз учун зарур, деб ўйлайман. Эртанги кун ҳақида ўйлаш керак.

Сурхондарё областидаги «Бойсун» совхозининг чўпони Р. ТОШБОЕВ ўз нутқида республикамиз чўпонларининг кўпчилигини тўлқинлантираётган муаммоларни ўртага қўйди.

— Мен совхозда 1950 йилдан бери ишлайман. Илгари на йўл, на электр, на техника бор эди. Ҳозир эса буларнинг ҳаммаси муҳайё. Лекин чўпонларнинг ҳаёти кўп жиҳатдан аввал қандай бўлса шундайлигича қолмоқда. Чўпонлар ўз маблағларини қўтонларни иситишга, рисоладагидек иш шароитларини яратишга сарфлашларига тўғри келмоқда. Хўжалигимизда эса бунга маблағ етишмайди. Агар боламиз касал бўлса, хотинларимизни тўлғоқ тутса шифокорлар ҳузурига пиёда боришга тўғри келади. Бизга машиналар керак. Пахта ва бошқа экинларни етиштириш учун техника ажратилади. Биз эса бундай техникага эга эмасмиз. Хуллас, аҳоли истиқомат қиладиган ерлардан узоқда яшайдиган чўпонларга рисоладагидек иш ва меҳнат шароитларини яратиш зарур. Яна бир масала бор: бозорда қўй гўшти нима учун 8-9 сўм туради? Биз эса унинг бир килограммини 2 сўмдан сотамиз. Ана шу нарсани ҳам аниқлаш лозим...

— Мавжуд пахта териш машиналари тобора ошиб бораётган талабларга тўла жавоб бермаслигини, бунинг учун бизни неча марталаб танқид қилишганини эътироф этишимиз керак, — деди «Ташсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. КАРЛОВ.

— Шу сабабдан ҳозир машиналар пишиқ-пухта бўлишини таъминлаш устида ишлаяпмиз, унинг истиқболли моделларини ишлаб чиқяпмиз. Бугунги кунда ана шу йўналишда кўп иш қилинди. «Ташсельмаш»да ўз станоксозлик цехимиз ташкил этилди ва у ривожлантирилмоқда. Ўз хусусиятлари жиҳатидан энг яхши намуналардан қолишмайдиган ХС-1,8 машинаси жадал суръатларда яратилди. Лекин конструкторлар ва ишлаб чиқарувчиларнинг сайи ҳаракатлари билангина пахта хом ашёсини териб олишни механизациялаш муаммосини ҳал этиб бўлмаслигини таъкидламоқ лозим. Бу ишда Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети, хўжаликларнинг раҳбарлари, механизаторларнинг ўзи ёрдам беришлари керак.

Дарвоқе, биз малакали механик ҳайдовчиларни тайёрлаш базасини кенгайтиришга тайёрмиз. Қишлоқ меҳнаткашларини янада арзон ва кичик ҳажмли механизмлар билан таъминлаш йўлларини ҳам излаймиз.

Мунозаралар сўнгида Қашқадарё область Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз пахтачилик коллективининг бригадири А. БЕРДИЕВ сўзга чиқди.

— Шу минбардан туриб, мен раҳбарларимизга мурожаат қиламан ва бу ерда айтилган муаммолар ҳал этилишидан умидворман. Яна бир муаммони ўртага қўймоқчиман: районимизда суғориш учун сув ниҳоятда етишмайди. Аҳволни ўнглаб олиш учун Амударё сувлари Пачкамар сув омборига юборилди. Унинг қурилиши учун катта маблағлар ажратилганди. Лекин қурилиш кечикиб кетяпти. Шу боисдан уни тезлаштиришни илтимос қиламиз. Бу эса катта-катта ерларни ўзлаштиришга имкон берган бўлур эди.

(ЎзТАГ).

Марказий сайлов комиссиясида

20 март куни Марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни комиссия раиси Т. Х. Собитов бошқарди.

Мажлисда қайта сайлов ўтказиладиган сайлов округларидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатишнинг дастлабки якунлари кўриб чиқилди.

Сайлов тўғрисидаги Қонуннинг 31 ва 53-моддалари асосида 37 та сайлов округидан номзодлар кўрсатилганлиги қайд этилди. Марказий сайлов комиссиясига тушган маълумотларга кўра, халқ депутатлигига 182 номзод ёки бир мандат учун ўрта ҳисобда беш номзод кўрсатилди.

Депутатликка номзодлар кўрсатиш умуман сайлов тўғрисидаги қонун талабларига мувофиқ кўрсатилган номзодлар юзасидан эркин ва бемалол фикрлашув вазиятида ўтди.

Марказий сайлов комиссияси 29-Октябрь, 30-Фурқат ва 403-Ленин сайлов округларидаги бир қанча участка сайлов комиссияларининг иши хусусидаги шикоятларни текшириш натижаларини кўриб чиқиб, мазкур округ сайлов комиссияларининг қарорлари тўғрилигини тасдиқлади ва Ўзбекистон ССРнинг қуйидаги халқ депутатларини сайланган, деб рўйхатга олди:

Жалилов Абдулаҳад Туробович — Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг ректори, Тошкент шаҳри, Тошкент шаҳридаги 29-Октябрь сайлов округидан;

Қаюмов Малик Қаюмович — Ўзбекистон Кинематографиячилар уюшмаси правлениесининг биринчи котиби, Тошкент шаҳри, Тошкент шаҳридаги 30-Фурқат сайлов округидан;

Мавлонқулов Алимқул Тўрақулович — Қўқон нон комбинатининг директори, Қўқон шаҳри, Фарғона областидаги 403-Ленин сайлов округидан.

Мажлисда гражданлар ва меҳнат коллективларидан 1990 йил 10 мартдан 20 мартгача ўтган даврда тушган аризаларга Марказий сайлов комиссиясининг ёзма жавоблари кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

Марказий сайлов комиссиясининг мажлисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. Ш. Бекқулбекова қатнашди.

КОМПЛЕКС ЁНДАШУВ КЕРАК

20 март куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика Агросаноат комплекси масалалари комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни комиссия раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. И. Икромов бошқарди.

Комиссия аъзолари Амударё ҳавзасидаги минераллашган зовур сувларини чиқариб ташлашга оид биринчи галдаги тадбирлар тўғрисидаги масалани муҳокама қилиб, тегишли министрликлар ва идораларнинг Амударё ўрта оқимида ифлосланган сувлар ташлашни кескин камайтиришга доир таклифлари ўз вақтида берилган зарур таклифлар эканини таъкидладилар. Бу таклифларнинг амалга оширилиши яқин йилллардаёқ дарё этакларида сувнинг минераллашувини анча камайтириш имконини беради. Дарё ҳавзасида Ўзбекистон ССР ва Туркманистон ССР территориясида зовур сувларини чиқариб ташлайдиган магистрал коллектор қурилишининг техникавий-иқтисодий асосларини ишлаб чиқишни жадаллаштириш ва Орол денгизи ҳавзасига сувни буриб юборадиган тракт қурилишини бошлаб юбориш зарурлиги таъкидланди.

Пахтанинг харид нархини кўриб чиқиш жиддий, комплекс ёндашувни талаб қилади. Комиссия нарх белгилашнинг зоналар бўйича табақаланишини такомиллаштиришга оид таклифларни кўриб чиқди. Меҳнатнинг пировард натижасидан қишлоқ меҳнатчиларининг манфаатдорлигини ошириш учун ҳамма шароитни яратиш зарурлиги уқтириб ўтилди.

Илмий-тадқиқот ишларининг самарадорлигини ошириш ва илмий ишланмаларни жорий қилиш юзасидан САНИИРИ илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети билан раҳбарияти қилаётган ишлар тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди. Бу соҳада муайян муваффақиятлар билан бир қаторда фан-техника тараққиёти вазифаларини ҳал этишга амалий бўлмаган, номунтазам ёндашув фактлари ҳамон тугатилган эмас.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Комиссиянинг мажлисида шу йилнинг иккинчи кварталига мўлжалланган иш плани тасдиқланди.

(ЎзТАГ).

СЕССИЯ ЎЗ ИШИНИ ТУГАЛЛАДИ

19 март куни Нукусда ўн иккинчи чақириқ Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг биринчи сессияси ўз ишини тугаллади. Олий Советнинг органлари тузилди, Автоном республика ҳукуматининг составы, Олий Советга ҳисоб берадиган бошқа органларнинг состави тасдиқланди.

Сессия Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг иш тартибини, «Қорақалпоғистон АССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг 107-моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» ва «Қорақалпоғистон АССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг 100-моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонунларни қабул қилди. Кун тартибига киритилган «Қорақалпоғистон АССРда конституцион назорат тўғрисида»ги Қонунни пухта ишлаб чиқиб, навбатдаги сессия муҳокамасига қўйишга қарор қилинди.

Депутатлар Қорақалпоғистон АССР халқ депутатлари биринчи сессиясининг СССР Олий Советига, Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Тожикистон ССР, Қирғизистон ССР ва Туркманистон ССР Олий Советларига, бутун совет халқига Мурожаатномасини қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ТЕРМИЗ, 20 март. (ЎзТАГ). Бугун Сурхондарё область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири коммунист М. А. Холматовнинг КПСС Устави талабларини қандай бажараётгани ва «Саломатлик» комплекс программасини амалга ошириш ишига қўшган шахсий ҳиссаси тўғрисидаги ҳисоботи муҳокама қилинди.

Пленум навбатдаги область партия конференциясини 1990 йил май ойида чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари Х. Э. Бердиев нутқ сўзлади.

Совет ҳукуматининг Баёноти

СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи Съезди Литва ССР Олий Советининг «Мустақил Литва давлатини тиклаш» тўғрисида, шунингдек республика территориясида Литва ССР Конституцияси ва СССР Конституциясининг амал қилишини бекор қилиш ҳақида қабул этган қонун ҳужжатларини ҳақиқий эмас, деб топди.

Республикадан олинаётган маълумотларга қараганда, у ерда иттифоқ қарамоғидаги корхоналарнинг мақомини ўзгартириш, давлат корхоналарини хусусий мулк қилиб топшириш, ўз валютасини жорий этиш, божхоналар хизматини вужудга келтириш ва шу каби режалар зудлик билан ишлаб чиқилмоқда. Шу тариқа Литва ССР иқтисодиётининг мамлакат халқ хўжалиги комплекси билан алоқаларини барбод этадиган чора-тадбирлар кўрилмоқда. Бу хатти-ҳаракатларнинг оқибатлари республикадаги умумий ижтимоий-иқтисодий вазиятга, меҳнаткашларнинг ва аҳоли бошқа табақаларининг аҳволига асоратли таъсир қилиши мумкин.

СССР ҳукумати Литва ССР иқтисодиётининг ва аввало, республика аҳолиси турмушини таъминлаш билан боғлиқ объектларнинг барқарор ишлашига муҳим аҳамият бериб, Литва ССР корхоналарининг бошқа иттифоқдош республикалар корхоналари билан вужудга келган алоқаларини бузиш хавфли эканига эътиборни қаратади. Нормал иқтисодий муносабатлар барча турдаги маҳсулотларни етказиб бериш юзасидан олинган ўзаро шартнома мажбуриятларига оғишмай риоя этишни, 1990 йилги ишлаб чиқариш программаларини бажаришни талаб қилади.

Шу билан бирга, СССР ҳукумати иттифоқ қарамоғида бўлган ва Литва ССР территориясида жойлашган барча объектлар ССР Иттифоқининг мулки эканини таъкидлайди. Уларнинг мақоми, фаолият соҳаси ва шароитлари республика идораларининг бир ёқлама қарорлари билан ўзгартирилиши мумкин эмас. Шу муносабат билан СССР Министрлар Советининг доимий органларига, СССР министрликлари ва идораларига ўзларига қарашли корхона ва ташкилотларни Литва ССР ихтиёрига бериш тўғрисида ҳеч қандай музокара бошламаслик ҳақида кўрсатма берилган. Умумиттифоқ мулки бўлган мазкур объектлар бевосита СССР министрликлари томонидан бошқарилади.

Атом энергетика қурилмалари ва умумиттифоқ мулки бўлган бошқа энг муҳим объектларни ишлатиш хавфсизлигини таъминлашга алоҳида аҳамият бериб, мазкур объектларни қўриқлашни тубдан кучайтириш тегишли органларга топширилди.

СССР ҳукумати Темир йўллар министрлиги, Денгиз флоти, Балиқ хўжалиги ва Граждан авиацияси министрликлари зиммасига Литва ССР аҳолисининг, шунингдек РСФСР Калининград области аҳолисининг манфаатлари йўлида умумиттифоқ аҳамиятига молик транспорт йўлларининг узлуксиз ишлашини, Клайпеда порти орқали транзит юк ташилишини таъминлаш вазифасини юклади.

СССР Бош божхоналар бошқармасига, Ички ишлар министрлигига ва Давлат хавфсизлиги комитетига Литва ССР территориясида божхоналарнинг белгиланган режимини таъминлаш топширилди.

СССР Министрлар Совети огоҳлантириб айтадики, республика органлари томонидан мамлакатнинг молия-кредит системаси бирлигини, СССРнинг ташқи иқтисодий алоқаларини бузадиган қарорларнинг қабул этилиши ССР Иттифоқининг амалдаги қонунларига, иттифоқдош республикаларнинг ва умуман иттифоқнинг манфаатларига зид иш деб ҳисобланади.

СССР ҳукумати Литва ССРнинг сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва миллий-маданий тараққиёти муаммоларини англаб, Литва халқининг жамиятни янгилаш ва республика суверенитетини мустаҳкамлаш муддаосини ҳурмат қилиб, СССР қонунларига қатъий риоя этилган ҳамда Литва ССР ва бошқа республикалар халқларининг ўзаро манфаатлари ҳисобга олинган тақдирдагина бу вазифалар ҳал этилиши мумкин, деб ҳисоблайди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. РИЖКОВ.

ДЕҲҚОН БАҲОРИ БОШЛАНДИ

Қадоқ қўлли деҳқон жамиятимизда яна ўзининг муносиб ўрнини топаяпти. Бундан бир неча кун муқаддам Москвада СССР Олий Совети Ер ҳақидаги қонун асосларини қабул қилди. Ризқ-рўз манбаи — она замин билан ўз ҳаётини боғлаган касб соҳиблари партия ва ҳукумат ғамхўрлигидан, элу юрт эътиборидан ҳар қачонгидан кўра руҳланиб ишламоқдалар. Куни кеча, Наврўзи айём арафасида Ўзбекистонимиз пойтахтида республика агросаноат ходимлари қурултойи ҳам ана шундай кўтаринки руҳда, ниҳоятда ишчанлик вазиятида ўтди. Биз — Самарқанд вилоятидан келган вакиллар қурултой арафасида агросаноат жабҳаси идораларида, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси намойишхоналарида бўлдик. Республикада аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари олинадиган экинзорлар майдонини кенгайтириш, айни пайтда ўлкамизнинг миллий ифтихори саналмиш пахтанинг, пахтакорнинг қадр-қиммати ошиб бораётганлигига чин дилдан ишонч ҳосил қилдик.

Биз Ўзбекистон деҳқонлари ва чорвадорларининг бу анъанавий анжуманига арзигулик совғалар билан келдик. Колхозимиз кейинги қатор йиллардан буён биринчи марта пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини бажарди. Зафар маррасига Самарқанд областида иккинчи бўлиб етдик. Она-Ватан хўжалигимиз деҳқонларидан 2.875 тонна ўрнига 3.292 тонна пахта, 177 тонна сабзавот, 90 тонна қовун-тавуз, 104,2 тонна мева-чева, 19,5 тонна пилла қабул қилиб олди. Фақатгина пахтачиликнинг ўзидан 2 миллион 835 минг сўм даромад кўрдик. Бу режадагига нисбатан 610 минг сўм кўп демакдир.

Азамат деҳқонларимиз чин юракдан берилиб ишланса нималарга эришиш мумкинлигини амалда намойиш қилдилар. Қўлга киритган ютуқларимизда оилавий пудрат муҳим аҳамият касб этди. Шу билан бирга алмашлаб экиш борасида қатъий тартиб ўрнатдик. Ана шу куч-ғайрат туфайли қисқа муддатда колхоз ўз иқтисодини мустаҳкамлади, ҳақиқий меҳнат қилган деҳқонлар мўмай даромад олишди. Пахта ҳосилдорлигини гектар ҳисобига 38—42 центнерга етказган 2, 6, 9, 10, 13, 15-бригадаларда бу борада яхши натижаларга эришилди. Айниқса, машина терими самарадорлиги янгидан-янги имкониятларни намоён этди. Йиғим-терим мавсумида қўлда терилган пахтанинг ҳар килосига аввалги йиллардагидан икки-уч баравар кўп ҳақ тўлаш унумдорликни мислсиз оширди. Иқтисодий жиҳатдан асосланган бу тадбир бир қатор муҳим муаммоларни ҳал этишга имкон яратди. Биринчидан, қўлда терилган пахтага баракали ҳақ тўлаш ўзимиздаги мавжуд меҳнат русурсларидан тўлароқ фойдаланиш, ҳосил йиғим-теримига шаҳарликлар ва талабаларни ёппасига жалб этишдан воз кечишимизга шароит туғдирди. Ортиқча шов-шувлар, асабий танг вазият рўй бермади, кўпгина ноқулайликлардан қутулдик. Жалб этилган ишчи кучини самарасиз, исроф қилиб фойдаланишга чек қўйилди. Илгари колхозимиз учун ҳашарчиларнинг чиқишини юқоридан белгиланган нормалар бўйича бажариш шарт ҳисобланарди. Энди эса биргина моддий манфаатдорликни таъминлаш орқали ортиқча саъй-ҳаракатларсиз юксак унумдорликка эришдик.

Қурултойда бамисоли қизил ип бўлиб ўтган бир фикр менинг қалбимда муҳрланиб қолди: ишлаб чиқариш масалалари муҳим, лекин меҳнат кишисига ғамхўрлик ҳаммасидан кўра алоҳида аҳамиятга эга. Биз шуни ҳисобга олиб бир йил ичида хонадонларнинг 80 фоизини газлаштиришга эришдик. 8 километр ички йўлга асфальт ётқизилди. Халқ ҳашари йўли билан юқумли касалликлар шифохонаси, амбулатория, отахонлар чойхонаси қурилиб ишга туширилди.

Биз қурултой арафасида катта меҳнат ғалабасига эришдик. Гўшт тайёрлаш бўйича биринчи квартал режаси 110 фоиз адо этилди. Шунингдек, сут тайёрлаш борасида ҳам 105 фоизлик натижага эришдик. Давлатга 25 минг дона тухум топширдик. Бу йиллик планнинг 103 фоизи демакдир.

Кўп йиллик тажриба кўрсатишича, қишлоқ меҳнаткашлари учун осон йилнинг ўзи бўлмайди. Бу йил ҳам енгил келмайди. Лекин бой тажрибага эга бободеҳқонларимиз қийинчиликларга биринчи бор дучор бўлишлари эмас. Шунинг учун ниятни эзгу тутиб, бугун бошланаётган от йилида ҳаммамиз ғайрат-шижоат билан ишлашга чоғланганмиз.

Қурултойнинг бутун руҳи барчамизни унумли меҳнат сари отлантирмоқда. Биз Тошкентдан қайтгач, улкан анжуманда бўлиб ўтган гаплар ҳақида, олган таассуротларимиз хусусида колхозчиларга батафсил сўзлаб берамиз. Хуллас, Ўзбекистоннинг улкан кенгашидан олинган бутун чўғни эл-юрт қалбига етказамиз. Ана шу иштиёқ билан меҳнат қилсак КПСС XXVIII съезди бўлиб ўтадиган йилни муносиб ютуқлар билан нишонлаймиз.

Э. АҲАДОВ,
Пайариқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози правлениеси раиси.

Наврўз айёмида Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхозга қарашли 2-бригада деҳқонларининг ҳам қувончи бир олам. Улар жорий йилда мўл эртаги сабзавот маҳсулотлари етиштириш мақсадида плёнкали майдонга карам, пиёз, сабзи ва картошка экишни барвақт тугаллашди. Айни кунларда ниҳоллар агротехника қоидалари асосида парваришланаяпти. Бунга меҳнатни уюштириш ва рағбатлантиришнинг янги усули шарофати туфайли эришилаётир.

СУРАТЛАРДА: 1. Оилавий звено аъзолари Санобар (чапдан) ва Машкура Каримовалар сабзини ўтоқ қилишаяпти. 2. Коллектив етакчиси Худойберди Каримов.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

КЕЧАГИ ШОГИРД— БУГУН УСТОЗ

Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхозида фидокор кишилар ҳақида гап борганида Насрулло Абдуллаевнинг номи биринчилар қаторида тилга олинади. Бу бежиз эмас, албатта. У ўзининг ғайрат-шижоати, эл-юрт иши учун доимо жон куйдириши билан ҳамқишлоқларининг ҳурмат-эътиборини қозониб келаяпти.

Н. Абдуллаев ўрта мактабни тугатганидан сўнг совхоздаги қурилиш бригадаси бинокорлари сафига қўшилди. Дастлабки пайтда осон бўлмади, албатта. Тажрибали қурувчилардан Парда Муродов ва Эргаш Остоновлар Насруллога мураббийлик қилишди. Улар ғишт териш, қоришма тайёрлаш, сувоқчилик, дурадгорлик ва бошқа ҳунарларни сидқидилдан ўргатишди. Абдуллаев устозларининг ишончини оқлади. У кўп ўтмай ҳар бир ишни мустақил бажара бошлади.

Мана, ўшанга ҳам қарийб ўттиз йил ўтибди. Н. Абдуллаев бинокорлик касбини шарафлаб келаяпти. У совхоз қурилиш бригадасига етакчилик қилмоқда. Яқингина ўзи шогирд эди, ҳозирги пайтда эса ёшларга касб ўргатаяпти. Икром Раҳматов, Рамазон Казаков сингари қурувчилар уни устоз сифатида ҳурмат қилишади. Улар ҳам тўрт-беш ҳунарни пухта ўзлаштириб олишган. Совхоздаги қисқа муддатда қурилиб, ишга туширилган болалар боғчаси, мактаб, шифохона, сут-товар фермаси, кўплаб маданий-маиший шохобчаларда ана шу кишиларнинг яратувчилик меҳнати мужассамдир.

Насрулло ака тарбиялаб вояга етказаётган саккиз фарзандидан икки нафари,— Ғанижон ва Неъматжонлар ота касбини танлашди. Улар бугунги кунда падари бузрукворлари ёнига кириб, қишлоқларни обод ва кўркам этиш ишига муносиб улуш қўшишмоқда.

Т. ШАРИПОВ.

ЕРГА МЕҲР—ЭЛГА МЕҲР

Баҳор — уйғониш фасли, дейишади. Назаримда, бу таъриф деҳқонга кўпроқ таалluқли. Чунки кўкламда унинг ташвиши ўн чандон ортади. Об-ҳавога, ернинг етилишига, ариқлар тўлиб сув оқишига, қуёшнинг йилт этишига, парча булутга ҳеч ким деҳқончалик безовта боқмайди, маҳтал бўлмайди. Агар шу даврда экиш-тикиш ҳамма жиҳатдан кўнгил тўладиган даражада бажарилса, кейинги ишлар ҳам шунга қараб юришиб кетаверади. Яхши бошланган юмушнинг охири ҳам бахайр бўлади.

Бундай дейишимнинг боиси бор. Хўжалигимизда пахта тайёрлаш плани 1985 йилдан буён бажарилмас эди. Ўтган йили баҳордан бошлаб қаттиқ ҳаракат қилдик. Бутун диққат-эътибор экиш сифатига қаратилди. Кейинчалик ҳам ишни бўшаштирмадик. Ҳар ҳолда муродимиз ҳосил бўлди, топшириқ уддаланди. Бундан чиқадиган хулоса шуки, ютуқнинг замини аввалдан ишни пухта бажаришда яратилади. Шу боис жорий йилда ҳам кўкламги экишда сифатга эришишни асосий мақсад қилиб қўйганмиз.

Даставвал сув йўлларини тартибга келтирдик. Сўнгра барча майдонларнинг уватлари кетмон чопиғидан чиқарилди. Ер кафтдек текисланиб, махсус мосламаларда эгат олинди. Сабаби, чигит пуштага экилади. Бу усулнинг афзаллигини кўпчилик яхши билса-да, мен ҳам ўз кузатишларимни айтмоқчиман. Ҳар йилгидан чуқурроқ қилиб эгат тортдик. Ҳозир жўякларга сув тараяпмиз. Шу сув билан ёввойи ўт дув кўкариб чиқади. Ой охирида эса осма борона ёрдамида уларга қирон келтирамиз. Бунда, биринчидан, гербицид тежалади, иккинчидан, эгат юзасидаги йирик-йирик кесаклар сув йўлига тушади. Экиш пайтида сеялка тиркалган тракторнинг олд қисмига махсус текислагич ўрнатамиз. У эгатнинг тепа қисмини текислаб, майин нам тупроқни очиб кетади. Чигит худди ўша жойга экилади. Шундай қилиб, уруғни тупроқнинг табиий намида ундириб оламиз. Бу усулда кўчат текис, соғлом бўладики, унинг ривожи тезлашиб, яганалаш муддати кескин қисқаради.

Уруғлик аллақачон ҳозирлаб қўйилган. 11 та сеялка, 15 та культиватор, 42 та комплект борона, 2 та ер текислагич ва бошқа техника воситалари шай. Иккита участкада техника хизмати кўрсатиш отряди тузилди. Уларга мутахассислар бириктирилган. Эҳтиёт қисмлардан тортиб ёнилғи мойлаш материалларигача дала бошига етказиб берилади. Экишни 3—4 апрелдан бошлаб ҳафтада тугаллаймиз. Об-ҳаво биз кутган меъёрда келса, мақсад сўзсиз рўёбга чиқади.

Кўкламги экишга ҳар томонлама пухта тайёргарлик билан келаётганимизнинг яна бир сабаби бор: у ҳам бўлса — ижара усулига тўлиқ ўтганлигимиз. Ижарачи қанчалик яхши ишласа, моддий манфаатдорлиги шунчалик ошаётганига ишонч ҳосил қилиб бораётир. Пахтачиликнинг ўзида 11 та шундай коллектив меҳнат қилаяпти. Правление билан улар ўртасида шартнома тузилган бўлиб, 665 гектар майдон ўшаларнинг ихтиёрида.

Меҳнатни уюштириш ва рағбатлантиришнинг самарали усули ўтган йилнинг ўзидаёқ кўзга ташланди. Сайфиддин Мўйдинов бошлиқ оила беш гектар майдонда пахта етиштириб, якунда 9 минг сўм даромад олди. Ҳосилдорликни гектар ҳисобига 40 центнерга етказган ижарачилар ҳам бўлди. Ўйлайманки, уларнинг сафи бу йил кенгаяди. Бироқ бултурги кўрсаткичлар билан мақтаниб бўлмайди. Чунки яхшилик сари юз бурилаяпти, деҳқоннинг меҳнатига одил баҳо беришга интилиш кучаймоқда. Танланган йўл изчил давом эттирилса, яқин орада пахтакорлик касбининг қадри ортишига шубҳа йўқ.

Маълумки, деҳқон баҳори пахтачиликдангина иборат эмас. Тармоқлар талайгина. Халқимизнинг мева, узум, эртаги сабзавот маҳсулотларига бўлган талаб ва эҳтиёжи ҳамон етарли даражада қондирилмаяпти. Биз қишлоқ хўжалигининг шу жиҳатларини ҳам қатъий ҳисобга олаётирмиз. Озиқ-овқат программасини тез орада ҳал этиш умумхалқ юмушига айланган экан, бу борада ҳам дадил ҳаракат қилишимиз шарт. Мавжуд боғларнинг ҳосилдорлигини ошириш, янгиларини барпо этиш, эртаги сабзавот етиштиришни кўпайтириш диққат марказида.

Унумдор ерлардан 30 гектари маккажўхори дони етиштиришга ажратилди. Жами майдонни экишга тахт қилиб қўйганмиз. Келаси ҳафтадан уруғ қадашни бошлаймиз. 24 гектар пайкалда буғдой ўстирилмоқда. 176 гектар ердаги эски бедапоя озиқлантирилиб, чизелланиб, биринчи сувдан чиқарилди, 30 гектар майдонга эса беда сепилди. Бедачиликда Наманган усулидан фойдаланаяпмиз. 34 гектар токзордаги ишлар тугалланди. Боғбонларимиз ғайрат билан меҳнат қилишди. Токларни симбағазларга кўтариш, қатор ораларини юмшатиш, озиқлантириш ҳафтада бажарилди.

54 гектарлик боғдаги олма, ўрик, шафтоли, гилос дарахтларига шакл берилди. Ҳашаротга қарши курашилди. Айни пайтда ўн гектарлик янгиси барпо этилди. Бу соҳада ҳам ижара усулида иш юритилмоқда.

Ўн тўрт гектар ерда сабзавот етиштирилади. Тўрт гектар майдонга эртаги карам кўчати ўтказилиб, парвариш бошлаб юборилди. 7 гектар пайкалга пиёз, 3 гектарга картошка экдик. Бу экинлардан мўл ҳосил етиштиришни кўзлаяпмиз.

Красноярск ўлкаси билан шартнома туздик. Биз уларга карам, пиёз, узум, ўрик, олма, шафтоли етказиб берамиз. Улар эса бизга қурилиш материаллари юборишади. Кечадан бошлаб шартнома кучга кирди: шифер ва ёғоч ола бошладик.

Катта мақсад йўлида тузилган ҳар қанақа режанинг қанчалик аниқлиги, имконият меъёрининг ҳисоби ва сидқидил ҳаракатга боғлиқ. Кўкламги ишларимизда шундай дастурга эгамиз. Чигит экишни бошлашга қадар бошқа соҳалардаги барча юмушларни узил-кесил қўлдан чиқариш ниятидамиз. Ҳозирги кунда шунга эришдик.

Бу йил пахтачиликда заҳарли химикатлар ишлатишдан батамом халос бўламиз. Биолаборатория кенгайтирилиб, қуввати оширилди. Зеро, биологик усул одамлар саломатлигини тиклабгина қолмасдан, хўжалик иқтисодиётини юксалтиришга ёрдам беради.

Яна бир ниятимиз шуки, минерал ўғитдан иложи борича камроқ фойдаланиб, маҳаллий ўғит ишлатишга юз фоиз ўтамиз. Негаки, асосий мақсад ернинг унумдорлигини ошириш, тупроқ таркибини яхшилаш экан, унга эришишда пахта-беда алмашлаб экишни кучайтириш, ерни гўнгга тўйдириш энг оқилона йўлдир. Бусиз мурод ушалмайди. Шу ниятда кузда ҳайдов олдидан ҳар гектар ерга 20—30 тоннадан нури солинди. Бу юмуш давом эттирилади. Шу тариқа тез орада хасталанган экин майдонларимизни асл ҳолига келтирамиз.

Кўклам — деҳқон учун ҳакам. Унинг нимага қодирлигини ҳозирги юмушлар аниқлаб беради. Бу даврда, яъни экиш-тикишда адашганлар йил охирига қадар ўнгланмайди. Шу боис уруғ қадашни ғоят сезгирлик, ҳушёрлик билан, камкўстсиз ўтказиш, бор тажрибани, билимни, маҳоратни ишга солиш керак. Ҳақиқий деҳқон ҳамиша шундай иш юритади.

О. ҚУВВАТОВ,
Олтинкўл районидаги Навоий номли колхоз бош агрономи.

МЕҲНАТ НОНИН КЎРДИЛАР БАҲАМ

Пойтахт областининг Ўрта Чирчиқ райони меҳнаткашлари қарийб ўн тўрт йилдан буён Тошкент «Компрессор» заводи коллективи билан дўстона ҳамкорлик қилишади.

Ўзбек халқининг миллий байрами — Наврўз ҳам ишчилар ва деҳқонларнинг умумий дастурхони атрофида нишонланди. Корхона директори В. В. Фрошгейзер «Ленин йўли» колхозидан таклиф этилган меҳмонларни Наврўз билан қутлар экан, ўзбек халқининг бир неча йиллик армони ушалган бу йилги баҳор айёмини республикадаги барча қардош халқлар зўр кўтаринкилик билан кутиб олаётганликларини таъкидлади.

— Бу йилги Наврўз умрбод ёдимизда қолади, — дейди завод бош ҳисобчиси Х. Н. Курматов. — Чунки бундай тўкин дастурхонда ўзбек халқининг шифобахш таомларини илк бор эркин тановул қилмоқдамиз. Ўйлайманки, бундан кейин ҳам мана шундай анъаналар давом этади...

Наврўз тантанасида корхонага қўшни Янгиариқ маҳалласидан меҳнат ҳамда уруш ветеранлари А. Соатхўжаев, Т. Обидов, заводнинг собиқ ишчиларидан Н. С. Новченко, М. Ф. Назарин, А. В. Филипенко ҳам иштирок этишди.

«Ленин йўли» колхози правлениеси раиси М. У. Убайдуллаев байрам иштирокчиларини улкан шодиёна билан қутлар экан, завод жамоаси номидан тақдим этилган Ленин тасвири туширилган кўза учун миннатдорчилик билдирди. Зиёфат санъаткорларнинг байрамона куй ва қўшиқларига уланди. Ю. Гагарин номли тўқимачилар маданият саройи қошидаги миллий театр студияси аъзолари ўзбек тўйларидан лавҳалар ижро этишди. Мухлислар ўзбек халқининг қадимий урф-одатларини тиклаш ва уни тарғиб қилиш билан машғул бўлаётган бу труппа артистлари чиқишларини олқишлар билан кутиб олишди. Студиянинг бадиий раҳбари Қаҳрамон Саъдуллаев бундай тантаналар кишиларга нафақат байрамона кайфият бағишлаши, балки айни пайтда миллатлар ўртасидаги дўстона алоқаларни мустаҳкамлашга хизмат қилажагини айтди.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг бадиий ҳаваскорлари чиқишлари ҳам йиғилганларда катта таассурот қолдирди. Хуллас, халқимизнинг қайта тикланган Наврўз байрами иккала жамоа вакилларида унутилмас таассурот қолдирди.

Тантана якунида корхона ҳудудида қад кўтарган Улуғ Ватан уруши қурбонлари ёдгорлигига гулчамбарлар қўйилди.

А. ЭРГАШЕВ.

АРҒУВОН ГУЛЛАРИ

Пойтахтимиздаги «Россия» меҳмонхонаси саҳнида бешолтита арғувон ўсади. Бу ўтмиш шоирларимизга олам-олам илҳом берган, эндиликда юртимизнинг Тошкентдан бошқа ерида йўқолиб кетаётган ғоят ноёб дарахт. Наврўз қатағон қилинган йили, қай кўз билан кўрайки, ана шу арғувонларни тамом каллакладилар. Балки бу иш дарахтларни яшартириш, шохларига янгича шакл бериш илинжида қилингандир. Ҳар қанча уринмай, бу менга Наврўзга қарши қаратилган «зуғум»нинг таъсири бўлиб туюлаверди. Чунки Наврўз ҳам, арғувон ҳам бизнинг гумдон бўлган не-не миллий бойликларимиз ичра омон қолган сарватлар эди-да.

Буюк шоир Умар Хайём (1048—1132) «Наврўзнома» асарининг «Форс тилида отларнинг номлари» фаслида арғувонни қирқ бир от ичида санайди. Зотан, унинг замонида ва ундан кейинги бир неча аср давомида от туркий халқларнинг жону тани бўлган.

...Табиат илоҳдан бошқа куч жиловлаб билмас бир шиддат билан олға одимлаб, дарахтлар «салла» ўраган кунлари яна ўша «Россия» меҳмонхонаси ёнидан ўтиб қолдим. Арғувонларга кўзим тушиб, тонг қотдим — гўё мўъжиза юз бергандек: қучоққа сиғмайдиган, юзини ажиндек пўстлоқ босган кекса арғувонларнинг арраланган жойидан то тубигача қирмизи гуллар очилганди. Кўнгилдан кечган фикр шу бўлди: арғувоннинг шохини кессанг, туби гуллайди. Илдиздан айрилмаса бас. Халқ ҳам шундай: агар унинг томири заминдан узилмаган бўлса, бошини кессанг, танаси гуллайди!

Ҳазрат Алишер Навоий асарларида «арғувон», «арғувонгун», «арғувоний», «арғувонрез», «арғувонхад» каби сўзлар, бу жозиб дарахт билан боғлиқ тасвиру тасаввурлар бежиз учрамаса керак. Арғувоннинг шохлари — танаси гуллаганини кўрмаган киши шоирнинг «Бўлмиш» радифли ғазали бир байтида «қуруғ шохедурур жисмим», бошқасида «мужгон шохи» тилга олиниб, кейин яна «шох» образи учрайдиган мана бу сатрлар мазмунини тушуниши қийин:

Юзунг ҳажрида, билким, қон ёшим оқмиш чаман ичра,
Қачон кўрсангки, ҳар бир шох уза гул арғувон бўлмиш.

Шоир муболаға йўли билан арғувон шохлари узра очилган гулларнинг қирмизи рангини ёр ҳажрида оққан қон ёшларидан, деб таърифлайди. Ёки:

Арғувоний тўн била то жилва қилдинг, ваҳки, бор
Ҳайратингдин арғувон шохиға ҳар яфроғ доғ, —

байтида ёр арғувоний, яъни тўқ қирмизи тўн кийиб жилва қилганда ҳайратга тушганидан арғувон дарахти шохларидаги ҳар бир япроқ (гулбарг) бир доғдек бўлиб қолди, дейилмоқчи. Иккала байтда ҳам арғувоннинг бевосита шохнинг — тананинг ўзида гуллаши кўзда тутилган.

Ҳиндистонлик форсийзабон ўзбек шоири Мирзо Абдулқодир Бедил эса арғувоннинг шохи гуллашини мана бундай гўзал ташбеҳ учун асос қилади:

Навбаҳори ишратам, Бедил, ки бо ин лоғарй,
Хуни сайдам кард шохи арғувон шамшерро.

Сўзма-сўз таржимаси: «Ишратим навбаҳори, Бедил, сенинг озғинлигинг шундан, овлаган овимнинг қонидан қиличим арғувон шохи бўлди». Бунда шоир қон бўлган қилични қирмизи бўлиб гуллаган арғувон шохига қиёс этади. Демак, бу дарахтнинг фақат новдалари эмас, бевосита шохлари ҳам гулга кўмилгани учун кўпинча арғувон тилга олинганда у «шох» сўзи билан бирга келади.

...Яқинда ўша меҳмонхона олдидан яна ўтдим. Арғувонлар роса шох отибди. Бу кўклам уларнинг шохлари ҳам гулга бурканади. Халқ Наврўз қатағон бўлган йиллари ҳам ўз байрамидан воз кечмаган эди. Бироқ арғувон пўстлоғидаги гуллар каби унда-бундагина нишонланар эди. Энди эса арғувоннинг баланд-баланд шохлари қирмизи хилқат кийгани сингари халқ Наврўзни бошига кўтарди — Ўзбекистон ҳукумати уни миллий байрам қилиб белгилади.

Наврўз, аввало, деҳқон ҳайити. Биз эса асосан деҳқон халқмиз. Юртга айрича муҳаббатимиз ҳам ана шу табиатга, саховатли еримизга меҳримиздан. Деярли барча Шарқ халқларида янги йил шу баҳор фаслидан (кунларда фарқ бор, албатта) бошланиши ҳам ота-боболаримиз табиатга биздан кўра яқинроқ бўлганидан далолат.

Халқимиз кишининг туғилган кунида ё ёш тўйида: «Фалон баҳорингиз муборак бўлсин!» — дейди. Демак, ёш тушунчаси ҳам Шарқда бевосита йил боши — кўклам билан боғлаб айтилади. «Неча ёшдасиз?» — деб сўраш, афтидан, бизда кейинчалик — европаликлар таъсирида пайдо бўлган. Аслида халқ: «Неччи ёшга кирдингиз?» — деб сўрайди. Масалан, «Элликка кирдим», — деса, у одам европача ҳисоб билан қирқ тўққиз ёшда, яъни қирқ тўққизни тўлдирган бўлади. «Туркий тилда ифодаланган ёшни таржима қилишда Ғарб халқлари умумий бир хатога йўл қўйдилар, — деб ёзади қадим туркий халқларда ёшни ифодалаш масаласини тадқиқ этган ҳозирги замон француз туркшуноси Л. Базен. — Улар европача ёш (тугалланган йил маъносида) тушунчасини ҳосил қилиш учун туркийда ифодаланган ёшдан бир йилни олиб ташлаш кераклигини унутдилар».

Қадим туркийлар йилнинг янгиланганини илк баҳорда ўсиб чиққан ўт-майсаларга қараб аниқлаганлар. «Ёш» сўзи «намлик», «кўз ёши», «янги униб чиққан кўклик»ни билдирган. Ҳатто кўклам ранги— «яшил» сўзи ҳам, аслида, «ёш» ва «йил» сўзларининг қўшилмасидан ясалган. Умуман, ёш — яшиллик, майсани билдирган. «Элликка кирдим» — «эллигинчи бор янги майсани кўраяпман», яъни «эллигинчи баҳорни қарши олаяпман», дегани. Лекин қадим турклар янги йилни баҳорнинг муайян бир кунидан ҳисобламаганлар: ҳар йили кўкламнинг қайси пайтга тўғри келишига қаралган. Умар Хайём Наврўзни байрам қилиш Ажамнинг пешдодийлар сулоласига мансуб энг қадимий афсонавий шоҳларидан бири — Жамшид буйруғи билан одат тусига кирганини ёзади. Туркий халқлар форсий халқлар билан кучли маданий-иқтисодий алоқага киришганларидан сўнг ҳар йилни табиатда куну туннинг баробар келишидан, яъни 21 мартдан бошланадиган Наврўз анъанасини қабул қилдилар. Бу уларнинг йилни кўкламдан бошлаш удумига мос тушди, фақат энди йил ҳисоби аниқлашди, қатъийлашди, энг муҳими, астрономик ҳодиса билан уйғунлашди. Бу байрамнинг нафақат ўзбек, бошқа кўпгина туркий халқлар, жумладан, қозоқларда ҳам «Наврўз» деб аталиши ҳам фикримизга далил бўлади. Аммо янги йилни тантана билан нишонлаш анъанаси туркий халқларда азалдан бўлган ва Наврўзни байрам қилиш удумлари қўшилиб, у янада такомиллашган.

Бу йилнинг тафти, Наврўзи ўзгача. Буни ўзбек деҳқонининг кайфиятидан ҳам билса бўлади. Ахир, энди қишлоқда яшаётган ҳар бир меҳнаткашнинг ўз ери бор. Шон-шарафлар ёғдириб келганимиз — 70 йиллик тарихимиз мобайнида деҳқон омочдек қадрдон ҳамроҳини унутди. Иморатдан ортган кафтдек ерга омоч солиб бўлармиди! Энди эса қайтадан омоч ишлаб чиқариш йўлга қўйилса ажаб эмас. Чунки бу йилдан бошлаб қишлоқ аҳлининг қўш киритса, киритгудек пайкали бор. Ҳақиқий деҳқон уни эъзозлайди, кўз қорачиғидек асрайди.

Халқ ўз ерида меҳмону бу юрт меҳмонхона эмаслигига ишона бошлаган ушбу қутлуғ айёмда: «Юртим, онажоним, деҳқон элим! Арғувоний Наврўзинг муборак бўлсин. От йилида ҳар оқшом қозонинг тўлиб қайнасин, қиммати олтин қадар юксак оқ олтининг, жилла қурса, кумуш баҳосида қадр топсин!» — дегинг келади.

Султонмурод ОЛИМ,
филология фанлари номзоди.

ПОКЛАНИШ

Ўлкамизга Наврўзи олам келди. Бутун борлиқ, дов-дарахт, қир-адирлар, еру кўк яшарган, янгиланган, табиат гўзаллашган.

Тошлоқ районидаги «Лолазор» дам олиш маскани эрта тонгданоқ гавжумлашди. «Ассалом, Наврўзи олам!», «Наврўз байрамига марҳабо!», «Наврўз байрамингиз муборак бўлсин!» каби шиорлар киши диққатини тортади.

Савдо ярмаркаси ташкил этилган. Иккита дошқозонда сумалак пиширилмоқда. Махсус ажратилган жойда дорбозлар халқ хизматида. Бир томонда «қушлар» бозори, иккинчи томонда «гуллар» кўргазмаси. Стадион марказида катта саҳна. «Райҳон» ашула ва рақс халқ ансамбли иштирокчилари концерт беришмоқда. Биз ана шу тантана иштирокчилари билан суҳбатлашдик.

Варзак қишлоқ Советининг раиси Муҳторжон Баҳромов шундай дейди:

— Наврўз байрами... Оламнинг уйғониши, майсанинг ниш уриши, рутубатли қишнинг тугаши, бинафшанинг юз очиши, борингки, халқимиз дилидаги энг инсоний эзгуликлар бирдан барқ уриши... Бу паллада ҳар қандай ранж юзига чизиқ тортилади. Турмуш камчиликлари туфайли «юз кўрмас» бўлиб кетган дўстлар ярашадилар. Ёр висолига интиқлар узоқдан бўлса ҳам дийдор кўришадилар. Сумалак тепасида ўтирган момолар ўша узоқ, лекин ҳамиша кўнгилдаги ёшлик дамларини эслайдилар. Бемор Наврўз руҳидан нафас олиб бош кўтаради.

Кўнгли юмшоқ, дардкаш ва дилкаш, бағри кенг ўзбек халқи бу оқшом майса япроғини кўзга суртиб «етказганига шукр» дейди. Миллий байрамимизнинг ҳам сиёсий, ҳам маънавий, ҳам мафкуравий аҳамияти бор.

Биз бу кунни катта тантана билан кутиб олдик. Қишлоқ Советимизда 11 та маҳалла бор. Ҳаммасида, шунингдек, Ленин номли колхозда тантаналар ўтказдик. Кўклам сумалаги, яшил ўт-ўланлардан тайёрланган турфа таомлар Наврўз дастурхонини безади.

Колхоз партия комитетининг секретари Раҳматжон Қурбонов йиғилганларни Наврўзи олам билан муборакбод этиб, Кўприкбоши маҳалла комитетининг раиси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Абдураҳмон Ашуровга сўз берди. Отахон янгича маросимларнинг афзалликлари хусусида қимматли фикрларни баён этди. Шундан сўнг Турсунбой Мадумаров, хотин-қизлар кенгаши аъзоларидан Машрабхон Жамолова, Мақсудахон Қодировалар оила бурчи, ҳовлилар покизалиги ҳақида гапириб беришди. Маҳалла вакиллари «Энг яхши обод ва тинч-тотув кўча» номини олиш учун бир-бирларини мусобақага чақирдилар.

...«Лолазор» сайилгоҳида экишга ажратилган сеялкали тракторлар старт чизиғига келтириб қўйилган. Хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари томонидан кўклам таомлари, миллий қандолатлар, саноат ва озиқ-овқат моллари кўргазмалари ташкил этилган. Карнай ва сурнайлар, доира ва ноғораларнинг овозлари бутун борлиқни забт этган.

Байрам шодон гурунг, ўйин-кулги, аския пайровларию куй-қўшиқларга омихта бўлиб кетди. Район маданият бўлими бошланғич партия ташкилотининг секретари Матлубахон Мелибоева бундай дейди:

— Наврўз миллий байрами — 21 март дам олиш куни деб белгиланди. Бу халқимизнинг узоқ йиллик орзуси эди. Бугунги байрамга «Райҳон» ашула ва рақс халқ ансамбли қатнашчилари Алижон Раҳмонов, Саломатхон Тожибоева, Иродахон Шокирова каби хушовоз хонандалар, Саодат Ҳамралиева, Марҳабо Холматова сингари рақкоса қизларимиз файз киритишаяпти. Бундан ташқари райондаги Бирлик қишлоқ Совети ҳудудида яшовчи хотин-қизлардан иборат фольклор ансамбли иштирокчилари Хадича Жўраева, Мақсуда Юсупова, Эътиборхон Жумабоева, Сайлихон Аҳмаджоновалар ҳам байрамда фаол иштирок этишаяпти.

Шу куни Ленин номли колхозда Аъзамжон Ҳаитов бошчилигидаги полвонларнинг кўргазмали чиқишлари, болалар ва ўсмирлар спорт мактаби тарбияланувчиларининг самбо ва эркин кураш, колхоз, ташкилот ва маҳаллалар ўртасида волейбол, тош кўтариш, миллий кураш, шахмат-шашка, арқон тортиш ва баскетбол бўйича мусобақалар бўлиб ўтди.

Замонавий анъаналар қаторидан муносиб ўрин олиб, маънавий бойлигимизга айланган Наврўзни Фарғона области шаҳар, район ва қишлоқларида, колхоз ва совхозларида тантанали нишонламоқдалар.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг мухбири.

ШИРМОНБУЛОҚДА ШОДИЁНА

СОҒИНИБ КЕЛДИМ

Ширмонбулоққа сухсур жозибасини табиатнинг ўзи ато этган. Шу жиҳатдан у Андижон вилоятининг яккаю ягонаси. Айниқса Наврўзи олам рухсори намоён бўлган кезларда унинг сурат ва сийратини, кўксингизни яйратувчи тоғ ҳавосини, танангизга ҳузур бағишловчи ботиний чашм гирёнини таъриф ва тавсиф этишга қаламу илҳомнинг шаҳди ожиз. Оғзини тўлдириб, бор овоз билан гапирувчи чўрткесар одамларининг самимияти, бағри кенглиги , меҳр-оқибатининг баёнини эл яхши билади. Бундай маскан ҳақида фикр айтишга шу боис ҳамиша ҳам ботинавермайсан киши.

Бугун Ширмонбулоқда Наврўз шодиёнаси. Бутун қишлоқ аҳли тоғ бағрига кўчиб чиққан. Пурвиқор тоғ қоялари яна ҳам юксалгандай унинг этакларидаги ўриkзору шафтолизор, олмазору олчазорлар келин саломига бош эгаётгандай. Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар хотирасига ўрнатилган салобатли ёдгорлик атрофини баҳор таронаси тутган. Қоялар садо қайтараётир. Қишлоқ аҳлининг руҳиятида мамнунлик, юрагида рангин туйғулар, нигоҳларда тиниқлик, боқишларда ҳаяжон...

Ширмонбулоқликлар Наврўз байрамига дилларини очиб, завқларини сочиб келишди. Ўтган якшанба қишлоқда озодалик ва тозалик куни ўтказилди. Кўчалар супуриб-сидирилди, сув йўллари тозаланди, дарахтлар, деворлар оқланди, дала шийпонлари, фермалар, трактор-машина парклари саришталанди. Кўпчилик баҳор байрамига хос кийимлар тиктирди.

Байрамни ўтказувчи ташкилий комитет жонбозлигини айтмайсизми. Ҳар ким ўз юмушига берилиб кетди. Хўжаобод районидаги «Ленинизм» колхози партия комитетининг аъзоси, партия ва меҳнат ветерани Йўлчибой ота Маматов қишлоқ кексаларини оёққа турғазди, комсомол етакчиси Илҳомжон Қораев ёшларга бош бўлди. Хотин-қизлар кенгаши раиси Салимахон Эргашева, қурилиш техниги Аҳмаджон Ортиқов, партия ташкилоти секретари муовини Турдали Усмоновлар бутун қишлоқни баҳор байрамига тайёрлашди. Колхознинг фольклор ансамбли янги репертуар тайёрлади. Хуллас, ташкилий комитет ўн беш аъзосининг ҳар бири ўзига юклатилган масъулиятни тўла ҳис этиб, ишга киришди.

Қишлоқда Наврўз самимият, ахлоқ-одоб, саҳийлик, гўзаллик, меҳнат ва ижод байрамига айланди. Шу куни бир-бирида аразлашган ҳамқишлоқлар узрмаъзур айтишди. Бетоб ётганлар бориб кўрилди, дардига шифо тиланди. Қаровсиз кишиларга колхоз, маҳаллалардан турли моддий ёрдам берилди, уларнинг ҳолидан хабар олинди.

Колхоз томонидан 9 та пахтачилик бригадаси, машина-трактор парки ва сут-товар фермаси учун 12 та машина ва автобус ажратиб берилди. Йигирманчи март куни мана шу ўн икки жойда Наврўз байрами бўлиб ўтди. Уларга барча турдаги маҳсулотлар етказиб берилди. Ун, гуруч, ёғ, чой, қанд — ҳаммаси колхоз ҳисобидан.

Эрталабдан сумалак пиширишга киришилди. Унда ҳар бир коллектив аъзоси ўзигина эмас, бутун оиласи билан иштирок этди. Сумалак билан бирга бошқа Наврўз таомлари — кўк сомса, кўк чучвара, патир, қатлама тайёрланди. Миллий ўйинлар, спорт мусобақалари ўтказилди. Ўн иккита волейбол командаси ўзаро саралаш баҳсини бошлади. Мусобақада ғолиб чиққанларнинг финал ўйини бугун жамоат сайли ўтаётган тоғ бағрида якунланади.

Шундай қилиб ўн икки коллектив бугун эрталаб Ширмонбулоқ тоғи этагидаги булоқ бўйлари —боғлар томон йўл олишди. Уларнинг ҳар бири ўзига ажратилган ерга гиламлар, тўшаклар тўшайди, дастурхон безашади, ёдгорликни, қабристондаги ота-боболари ҳокини зиёрат қиладилар. Шундан кейин ўйин-кулги, турли спорт мусобақалари бошланади. Қишлоқ қариялари бошчилигида ёшлар, келин-куёвлар ўтган йили ташкил этилган «Наврўз» боғига янги кўчатлар ўтқазадилар.

«Сумалак ширинакиси» мусобақаси байрам асосини ташкил этади. Унда қишлоқ кексаларидан, шифокорлардан, турли касб эгаларидан иборат ҳакам сумалак тайёрлаш маҳоратига баҳо беради ва ғолибларни мукофотлайди. Мусобақа шартлари ҳам олдиндан аён. Ундан сумалакнинг мазаси, ранги, қуюқ-суюқлиги, идишнинг қай даражада мос ва дид билан танлангани, таомни келтирган вакилнинг кийинишидаги миллийлик ҳисобга олинади. Бир сўз билан айтганда, инсон Наврўзни қандай кутиб олаяпти — унинг меҳнат кўтаринкилиги, ички ва ташқи дунёси, гўзалликка бўлган муносабати қай ҳолатда экани синовдан ўтказилади.

Колхоз фольклор ансамблининг репертуари ҳам ғоят қизиқарли ва дилтортар. Ҳаваскорларнинг кўпчилиги қишлоқ онахонлари. Улар қадимий кўклам, меҳнат, садоқат, қаҳрамонлик қўшиқларини, мунис аллаларни ижро этдилар. Ёшларга шарқона кўклам санъатидан дарс бериб, иболи рақс сирларини ўргатмоқдалар.

Ширмонбулоқликлар Наврўз ташрифини ана шундай шоду ҳуррамлик, ички ёниш, ширин туйғулар билан кутиб олишаяпти. Уларнинг бу ҳаяжонини колхоз касаба союз комитетининг раиси, СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси Ғанижон Умрзоқов сайл бошланиши арафасида шундай таърифлади:

— Қани энди, бир умр шу баҳордай уйғоқ, меҳнаткаш, пок, гўзал, саховатли бўлсак. Ҳамқишлоқларимнинг чеҳрасига бир боқинг-а, мен уларда мана шу фазилатларни аён кўраяпман. Кўкламни жуда соғинган эдим.

Ҳа, ҳар биримизга кўкламнинг поклиги насиб этсин. Ҳаммамиз баҳорни соғинган эдик, унинг яшил йўлларига интиқ эдик. Табиатнинг моҳиру чеварлигига тасанно: бир жойга гўзаллик ато этар экан-у, унга монанд одамларини ҳам гўзал қилиб яратаркан. Мен ҳам Ширмонбулоқ Наврўзини соғиниб келдим.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Бугун тонгданоқ ўзбек диёрида Наврўзи олам бошланди. Республикамизнинг барча область ва районларида карнай-сурнай садолари меҳнат аҳлини байрам тантаналарига чорлади.

Тун бўйи дошқозонларда пиширилган ҳалим ва сумалаклар тўкин дастурхонларга тортилиб, барча кексаю ёш ундан танаввул қилади.

ЮҚОРИДАГИ СУРАТДА: Булунғур районидаги Н. Эсонтурдиев номли маҳалла онахонларидан Хурсанд ая Бўтаева сумалак пишираётган пайт. ПАСТДАГИ СУРАТДА эса Шаҳрихоннинг зебо қизлари (Москва район, Навоий номли колхоз) табаррук отахонларни Наврўз таомлари билан сийламоқдалар.

Т. ДАВЛАТОВ ва Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ТАРИХГА БИР НАЗАР

Кўҳна тарихига эга бўлган Наврўз Ўрта Шарқ ва Ўрта Осиё ҳудудида истиқомат қилувчи халқлар томонидан қадимдан байрам қилинган. Мазкур тақвим 365 кунлик қуёш (Шамсия) календари сифатида тилга олиниб, унинг 12 ойи 30 кундан 360 кун бўлган. Қолган 5 кун эса ҳеч бир ойга киритилган эмас. Бу 5 кун 21 мартда кирадиган янги йил олдидан ибодат қилиш ва байрамга тайёргарлик кўриш учун қолдирилган.

Абу Райҳон Берунийнинг «Китобат тавхим» («Тушунтириш») ва «Қадимий халқлардан қолган ёдгорликлар» номли асарларида бу ҳақда қимматли маълумотлар учрайди.

Маҳмуд Қошғарийнинг «Девону луғат ит турк» асарида Наврўзни беихтиёр эслатувчи, баҳорни тараннум этувчи шеърий байтлар мавжуд.

Умар Ҳайёмнинг «Наврўзнома» китоби бу жиҳатдан алоҳида аҳамиятга молик. Унда байрамни ўтказишнинг ўзига хос тартиб-қоидалари ҳақида гап боради. Масалан, уй-жойлар иштиёқ билан тозаланади. Ҳовлиларга ҳар хил кўчат ва турли-туман гуллар экилади. Ота-она ҳамда яқин кишилар билан дийдор кўришилган. Қабрлар зиёрат қилинган. Ҳатто тожик ва эрон халқларида шу байрам нишонланаётган куни оти «С» ҳарфи билан бошланадиган етти хил таом дастурхонга қўйилган.

Шарқ мунажжимлари XI асрда қуёш тақвимини ишлаб чиқишган. У 365 кунни ташкил этиб, янги йилнинг биринчи куни (21 мартда) байрам қилинади. Бу календарь Малик шоҳ ҳукмронлиги (1072—1092 йиллар)да жорий қилиниб, унинг ойлари юлдузлар туркуми номи билан аталган. Шунинг учун уни «буржи календари» дейилади. (Юлдуз туркумлари араб тилида бурж деб юритилади).

Наврўз подшоҳлар саройларида расмий равишда байрам қилинмаса-да, оддий меҳнаткашлар ўртасида шодлик, хушчақчақлик рамзи сифатида қадрланган. Абу Райҳон Берунийнинг юқорида тилга олганимиз «Ёдгорликлар» асарида ҳосиятли воқеалар ҳикоя қилиб берилган. Эроннинг сосоний подшоҳлари 6 кунда (Наврўзнинг дастлабки кунида) 6 тоифа халқни қабул қилганлар. Уларга турли-туман совға улашганлар. Шу куни маҳбуслар озод этилган.

Бошқа халқлар қатори ўзбеклар ҳам Наврўзни муносиб равишда қадрлаганлар. Ўйин-кулги, сайил ўтказилган. Баҳор ҳақида ўйноқи, енгил қўшиқлар ижро этилган. Мабодо Наврўз байрамида бирор киши кўк қисдан вафот этса, ҳатто уни дафн этиш ҳам кечиктирилган. Бу кунларда матом ва маросимлар ўтказилган эмас. Ҳаммаси баҳор ноз-неъматларидан бунёд этилган. Бу кун меҳнат байрами деҳқончиликнинг бошланиш анъанаси тариқасида қадрланган.

Ж. РАҲИМОВ.

ҚАТРА

БУЛБУЛ ИЛТИЖОСИ

Ғунчаларнинг қирмизи лабидаги шудринг томчилари тонг ёғдусида милтиллаб кўринди. Булбул гулдан-гулга қўниб, шўх сайради.

— Овозинг ёқимли экан. Дўст бўламиз. Шу ерда қол, — илтимос қилди Наргиза булбулдан.

—Розиман, лекин узоқ туролмайман.

— Нега?

— Бўғилиб кетаяпман. Табиат тоза, сўлим бўлганда қайтиб келаман. Хайр, хафа бўлма...

ҚЎШНИ

Ғовлаган палак қўшнисидан ҳосил сирини сўради:

— Ҳой, қўшни, нега сен кетма-кет гуллаб ҳосил тугаяпсан? Мен бўлсам ҳанузгача гуллай олмадим.

— Сен мендан қизғаниб кўп сув ичдинг. Ғовладинг. Бахилнинг боғи кўкарганми ҳеч? —жавоб берди ҳосилдор палак.

Ғани АБДУЛЛАЕВ,
боғбон.

БАЙРАМГА БАҒИШЛАНАДИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент давлат дорилфунунида биология факультети талабаларининг Наврўз байрамига бағишланган тантанали кечаси бўлиб ўтди. Уни факультет декани, биология фанлари доктори, профессор Бакир Зарипов очди ва анжуманга ташриф буюрган талаба ҳамда меҳмонларга маъмурият номидан самимий миннатдорчилик изҳор этди.

«Наврўзи айём бу кун» номли бу кеча жуда қизиқарли ўтди. Бунда Ўзбекистон ССР халқ депутати, «Саодат» журнали бош муҳаррири, шоира Ҳалима Худойбердиева, журнал бош рассоми Лайло Салимжонова, ТошДУ проректорлари — профессорлар Ў. Н. Мусаев, Т. С. Сатторов, П. Т. Турсунов, дорилфунун касаба уюшмаси комитети раиси доцент М. М. Орипов ва фирқа қўмитаси котиби ўринбосари Г. А. Бугаевалар иштирок этдилар. Биология факультетининг фаол талабалари Наврўз байрамини намунали ўтказишда ўз санъатларини маҳорат билан намойиш этдилар. Наврўзда энг яхши деб баҳоланган чиқишлар, улар иштирокчилари мукофотга сазовор бўлишди.

Шоира Ҳалима Худойбердиева халқимизнинг қадим ул айёми — Наврўз ҳақида қисқача сўзлаб, кеча иштирокчиларига мазкур байрамга бағишланган шеърни ўқиб берди.

А. СУЮНОВ.

Спорт ахбороти

ҚУРАШ

Будапештда классик кураш бўйича халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Бу йирик турнирда иштирок этган минсклик К. Мажидов, новосибирсклик А. Карелин, олмаоталик Д. Турлиханов, ворошиловградлик О. Кучеренко ва омсклик А. Игнатенко ўз вазнлари бўйича ғолиб чиқдилар.

Эркин курашчилар беллашуви ҳам қизғин ўтди. Унда ереванлик Г. Межлумян, тошкентлик А. Хадарцев, махачқалъалик В. Казирбеков ва гродnolик А. Сабеев ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилишди.

ВОЛЕЙБОЛ

Гаванада аёллар командалари ўртасида ўтказилган халқаро турнир ниҳоясига етди. Бу мусобақада қатнашган мамлакатимиз волейболчилари уч учрашувда ғалаба қозондилар. Икки ўйинда эса мағлубиятга учрашди. Натижада вакилларимиз учинчи ўринни эгалладилар. Барча матчларда ғалаба қозонган Хитой Халқ Республикаси терма командаси мусобақа ғолиби бўлди.

ШАШКА

Ленинградда халқаро шашка бўйича мамлакат биринчилиги давом этаяпти. Бешинчи тур учрашувларининг ҳаммаси дуранг бўлди. Чемпионатда 3 тадан очко тўплаган Мишчанский, Шварцман, Бужинский, Ватутин, Верховых, Лешчинский олдинда боришаяпти. Шчеголев ҳисобида 2,5 очко бор.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Буюк Британия, АҚШ ва СССР терма командалари ўртасида (эркаклар) ўтказилган анъанавий қишки мусобақалар ниҳоясига етди. Унда мамлакатимиз вакиллари учинчи ўринни эгалладилар.

Москва областилик В. Лихо ядро улоқтиришда (21 метр 16 сантиметр) зафар қучди. Душанбелик В. Соков эса уч ҳатлаб сакрашда (16 метр 90 сантиметр) ғалаба қозонди. Ленинградлик И. Транденков лангарчўп билан сакрашда (5 метр 55 сантиметр) ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилди.

ФУТБОЛ

Москвада мамлакат кубоги учун (чорак финал) бир учрашув бўлиб ўтди. Унда пойтахт армиячилари иккинчи лига вакили Куйбишевнинг «Крилья Советов» командасини қабул қилдилар. Матч 3:1 ҳисобида МАСК командаси фойдасига ҳал бўлди.

БАСКЕТБОЛ

Эркаклар командалари ўртасидаги (олий лига) навбатдаги икки учрашув қуйидаги натижаларни берди: АСК (Олмаота) — «Динамо» (Тбилиси) — 93:68, «Спартак» (Ленинград) — «Динамо» (Москва) — 71:75.

МУШОИРА

МАДҲИН КУЙЛАСАМ

Лоладан қирлар куйиб келди Наврўзи олам,
Қошларга сурма қўйиб келди Наврўзи олам.
Тоғларда сайрар каклик — жилғаларга маҳлиё,
Яшилликдан тож кийиб келди Наврўзи олам.
Оҳулар ҳам мастона: чўққиларда шох қайрар,
Қалбда гўзаллик туйиб келди Наврўзи олам.
Адирларда тойчоқлар қўй-қўзи-ла маърашар,
Барра ўтларга тўйиб келди Наврўзи олам.
Абру найсон сувига чечаклар ювиб бошин,
Тўйлар-чун даста уйиб келди Наврўзи олам.
Минг ёшдаги чинор ҳам Наврўз куни безанмиш,
Жисмин мовий ранг бўяб келди Наврўзи олам.
Кўк чақмоғин чақади, турна арғимчоқ солар,
Заминни улар суюб келди Наврўзи олам.
Қиз-келинлар безанмиш товус патидек турфа,
Роса чиройга бойиб келди Наврўзи олам.
Қайнар тилло сумалак барча мафтундир унга,
Ёмғирда идиш чайиб, келди Наврўзи олам!
Мен Ўроқ, Наврўз мадҳин куйласам достон бўлур,
Шеърдан дастурхон ёйиб келди Наврўзи олам!

Ўроқ САИДОВ.

ИНТИЗОРЛИК

Кўксимдаги жаннатим, сени интиқ кутдим мен,
Чечакларга қўшилиб, йиғлаб ҳиқ-ҳиқ кутдим мен.
Гоҳо кўнглим ҳапқириб, гоҳида зиқ кутдим мен,
Наврўзгинам азалим, йўлим сенга интизор.
Табаррук оёғингни босмоқчи ҳам бўлдилар,
Сени тарих дорига осмоқчи ҳам бўлдилар.
Белбоғингни ечолмай, кесмоқчи ҳам бўлдилар,
О, баҳорий гўзалим, элим сенга интизор,
Умид билан чайилган қўлим сенга интизор.
Ноҳақ санчилган тиғдан сапчиб турди бир замон
Мозорларнинг тўшида ухлаб ётган оломон.
Дунёнинг савдосига тушунмай лол қоламан,
Қирқ ёшимдан сўнг чиққан тилим сенга интизор,
О, бетаққос асалим, элим сенга интизор.
Асрдош, елкадошинг одам зотинг соғ-омон,
Алпомишлар, Барчинойлар, жуфт қанотинг соғ-омон.
Нортуяга қувонч юклаб қўнғиротинг соғ-омон,
Етти пуштимдай табаррук йўлим сенга интизор,
Кела қолгин, эй гўзалим, элим сенга интизор.

Ҳусан ЭШМУРОДОВ.

ЖАМОЛИ СЕРЖИЛО

Ҳар йили элни шод айлар, ҳузурбахш хуш ҳаво Наврўз,
Келиб юртга чиройидан ёғдириб зиё Наврўз.
Солур дилларга беҳад кўп қувонч, завқу роҳатни,
Ҳар гал келса кулиб гулгун жамоли сержило Наврўз.
Шу боис эл кутар ҳар йил соғинч-ла гул жамолини,
Шунинг-чун ҳам дилу жонда мудом чин тўтиё Наврўз.
Қадрли баҳраси тенгсиз гўзал Наврўзи оламдир,
Бу чоғ ҳар неки бор яйрар, сабаб зўр ҳушнаво Наврўз.
Ёзиб шод бўл Юсуф мадҳин ва куйлар доимо дўстлар,
Диёрига нур тараб ҳар галки келса бебаҳо Наврўз.

Юсуфжон ШАРИПОВ.

ЯЛПИЗ ЧУЧВАРА

Ариқларнинг лабида
Ўсади барра ялпиз,
Майсаларни саралаб
Саватларга терамиз.
Сўнгра ювиб, тозалаб
Ошпичоқда қирқамиз.
Бошқа пайтда пичоқдан
Қўл кесар, деб қўрқамиз.
Сариёғда қовуриб,
Туз қўшамиз озгина.
Ойимлар ҳам шу дамда
Хамир қорар созгина.
Ёйилган хамирларни
Тасмалаймиз, бўламиз.
Масаллиғни келтириб
Чучваралар тугамиз.
Оҳ, оҳ, ялпиз чучвара
Қозонда қайнаб пишар.
Татиб ундан болалар,
Қўшиқ айтиб қувнашар:
— Чучвараҳон, чучвара,
Овқатмисан, дорисан.
Дўстларга тансиқ таом,
Юртимнинг баҳорисан.

Қаҳрамон НОРБОЕВ.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЁҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

22 МАРТ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

11.30 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Брест узра шундай осойишталик», «Фронт хроникасидаги ном». Телефильмлар.
12.00 Болалар учун театр. «Олтин шохли кийикча». Бухоро вилояти мусиқий драма ва комедия театрининг спектакли.
12.50 «Биринчи қалдирғоч». Бадиий фильм («Грузия-фильм»).

* * *

17.30 Ўқитувчи экрани. Мактабларда чет тилларни ўқитишдаги ҳозирги талаблар.
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Инсон ва хизмат кўрсатиш тармоқлари». Хоразм вилоятидаги Шовот районидан кўрсатув.
18.35 «Фаррух ва Зумрад». Мультфильм.
18.50 «Инсон омили — бош мезон». Наманган вилоятидан кўрсатув.
19.20 Шеърият дафтаридан. Абдулла Шер.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Алифбо сабоқлари».
20.25 Реклама.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Навоийхонлик». Мусиқий программа.
21.30 Москва. «Время».
22.00 Долзарб мавзу.
22.20 «Ўзбекистон композиторлари». Дони Зокиров.
23.20 «Тошкент» студияси кўрсатади. «3-студия».
00.30 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

19.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Ровесник» (рус тилида).
19.45 Реклама.
19.55 Абдулла Қодирийнинг экранлаштирилган асарлари. «Ўтган кунлар». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Инсон ҳузурига». Фрунзе шаҳар партия комитетининг биринчи котиби У. Чиналиев суҳбати.
22.15 «Қримда ҳар доим ҳам ёз бўлавермайди». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (рус тилида).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 Футбол. Европа чемпионлари кубоги. 1/4 финал. «Днепр» — «Бенфика» (Португалия). 2-тайм.
10.40 «Дарахтзорда». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
12.05 «Икки дил». Анжела Чумак куйлайди. Кишинёвдан кўрсатилади.
12.30 «Ўнинчи трамвай борарди». Мультфильм.
12.45 Л. Бондаренко чалади (баян).
12.55 Коллаж (реклама, эълонлар, ахборот).
13.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
13.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
14.30 «Давомли суҳбат». Кинорежиссёр А. Кончаловский билан учрашув. Кўрсатувни О. Доброхотова олиб боради.

* * *

16.30 «Композитор Авет Тертерян». Фильм-концерт (Ереван).
17.00 Ғалабанинг 45 йиллигига. «Афсонага айланган кишилар» туркумидан ҳужжатли фильмлар: «Вера Хоружая», «Ғалаба байроқдорлари».
17.20 «Агар сиз...»
18.05 Владимир Познер «Донахью ва болалар» программасини таништиради.
19.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
19.30 «Меҳмон бўлинг...». Л. Сандулесу куйлайди. Киевдан кўрсатилади.
19.45 Р. Солнцев. «Алвонранг гиламдаги уч киши». Телеспектакль. 3-учрашув.
21.00 «Тараққиёт. Ахборот. Реклама».
21.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
22.00 «Инсон қўшиқ ўйлаб топибди». Шоир Л. Дербенев ижодий кечаси.
23.15 Долзарб интервью.
23.25 Л. Дербенев ижодий кечасининг давоми.
00.40 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 «Ҳамма нарсани билишни хоҳлайман!». Киножурнал. 165 ва 173-сонлари.
9.35, 10.35 Биология. 11-синф. Ирсиятнинг хромосома назарияси.
10.05 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Адабиёт. 10-синф. Л. Н. Толстой. «Уруш ва тинчлик».
12.05 Илмий-оммабоп фильмлар.

*

13.05 Такрорий телефильмлар сеанси. «Бонивур қалби». 3-серия.
14.10 Ритмик гимнастика.
14.40 «Т-30А» трактори». Илмий-оммабоп фильм премьераси («ЛНФ»).
14.45 «Псков тупроғи».

* * *

17.30 «Хомо дуплекс». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
17.50 Э. Денисов. «Иқрорлик» балетидан сюита.
18.30 Ритмик гимнастика.
19.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
19.30 **СССР Олий Совети сессиясида.** Танаффус пайтида (20.30) — Тунингиз хайрли бўлсин кичкинтойлар! «Асал сири».

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 03174. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1161. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12